

AGROLOGI TYÖELÄMÄSSÄ

Jenna Lampinen

Opinnäytetyö
Syyskuu 2012

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma
Luonnonvara- ja ympäristöala

Tekijä(t) LAMPINEN, Jenna	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 03.09.2012
	Sivumäärä 67	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus ( ) saakka	Verkkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi AGROLOGI TYÖELÄMÄSSÄ		
Koulutusohjelma Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) AUER, Jaana		
Toimeksiantaja(t) Jyväskylän ammattikorkeakoulu		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää agrologien (AMK) tyytyväisyyttä koulutusohjelmaan, sen tuotamiin työelämävalmiuksiin, saada tietoa agrologien (AMK) työllistymisestä, työtehtävien vaatimustasosta ja palkkauksesta. Työn tilaajana oli Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Tuloksia tullaan hyödyntämään Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelman kehittämisessä.</p> <p>Tutkimusongelmiin haettiin vastauksia kyselyn avulla. Kysely tehtiin sähköisellä kyselylomakkeella, joka toteutettiin Digium Enterprise -ohjelmistolla kesäkuussa 2012. Tutkimuksen kohderyhmä rajattiin vuonna 2005 tai sen jälkeen valmistuneisiin agrologi (AMK) -nimikkeen saaneisiin opiskelijoihin. Kyselyn osoitelinkki lähetettiin sähköpostilla 157 AMK-agrologille ja vastauksia saatiin 68 kappaletta. Vastausprosentti oli 43 %.</p> <p>Tutkimuksen perusteella koulutusohjelmaan oltiin pääosin tyytyväisiä, sillä vastaajista 76 % oli vähintään melko tyytyväinen suorittamaansa tutkintoon. Agrologit (AMK) työllistyivät kohtalaisen hyvin, sillä miehistä 78 %:a ja naisista 84 %:a on työssä. Suoritettu tutkinto ei kuitenkaan ollut vastaajien mielestä vaatimuksena työn saamiseksi. Valmistuneet agrologit sijoittuivat melko tasaisesti eri työnantajien palvelukseen, sillä valtionyhtiössä on 20 % ja kunnallisen työnantajan palveluksessa 25 %. Yrittäjien osuus kasvoi työvuosien lisääntyessä, sillä vastaushetkellä 22 % agrologeista toimi yrittäjinä.</p> <p>Opetukseen toivottiin lisää käytännönläheistä opetusta, kielten opetuksen tehostamista ja vuorovaikutuksen lisäämistä työelämän kanssa. Tutkintoon kaivattiin lisää käytäntöä. Tutkinnon loppuvaiheessa erikoistumisen nähtiin olevan välttämätöntä ja sen toivottiin näkyvän selvästi tutkintotodistuksessa. Vaihtoehtoisuus koulutusohjelmassa koettiin tärkeäksi.</p> <p>Johtopäätöksenä voidaan todeta, että agrologi (AMK) -koulutuksessa on kehitettävä niin tutkintoa, opetusmenetelmiä kuin työelämäyhteyksiä.</p>		
Avainsanat (asiasanat) koulutusohjelma, kompetenssi, osaaminen, opetussuunnitelma, työelämä vastaavuus, yrittäjyys		
Muut tiedot Liitteitä 13 sivua		

Author(s) LAMPINEN, Jenna	Type of publication Bachelor's Thesis	Date 03.09.2012
	Pages 67	Language Finnish
	Confidential ( ) Until	Permission for web publication (X)
Title AGROLOGIST IN WORKING LIFE		
Degree Programme Agriculture and Rural Industries		
Tutor(s) AUER, Jaana		
Assigned by JAMK University of Applied Sciences		
<p>Abstract</p> <p>The purpose of the present thesis was to find out how satisfied agrologists are with the degree programme and the transferable skills it produces, and to get information on agrologists' employment, the requirements of their duties and salary. The present study was commissioned by JAMK University of Applied Sciences. The results will be used in the development of the degree programme in Agriculture and Rural Industries</p> <p>The research method used was a questionnaire. The survey was conducted as online questionnaire, which was carried out with the Digium Enterprise software in June 2012. The target group was limited to the agrologists who have graduated in 2005 or after that. The link to the online questionnaire was sent by e-mail to 157 agrologists, and responses were received from 68 of them. The response rate was 43 %.</p> <p>Based on the survey the agrologists were mostly satisfied with the degree programme, because 76% of the respondents were at least fairly satisfied with their degree. Agrologists (BSc) have been employed reasonably well, as 78 % of men and 84 % of women are employed. The respondents' view was that the completed degree was not a requirement for getting work. The graduates were employed fairly evenly by different employers; 20% by state-owned enterprises and 25% by municipal employers. The percentage of entrepreneurs increased by the years spent in working life, 22% of the agrologists worked as entrepreneurs at the time the survey was conducted.</p> <p>According to the graduates, the education calls for more practice-oriented teaching, more efficient language teaching, and more interaction with the working life. The degree should include more practice. At the end of the studies specialization was seen to be necessary, and it is hoped to be marked clearly in the degree certificate. Alternativity was considered important in the degree program. Based on the results it can be stated that the degree, teaching methods as well as contacts with the working life should be developed in the education of agrologists.</p>		
Keywords degree programme, competence, know-how, curriculum, transferable skills, entrepreneurship		
Miscellaneous Thesis includes 13 pages of attachments		

SISÄLTÖ

1	AGROLOGIKOULUTUKSELLA TYÖELÄMÄÄN.....	4
2	AGROLOGIEN (AMK) KOULUTUS.....	5
2.1	Koulutuksen tavoitteet	5
2.2	Koulutuksen rakenne	5
2.3	Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma	6
3	AGROLOGIEN (AMK) TYÖLLISTYMINEN	6
3.1	Työllistymismahdollisuudet	6
3.2	Työnantajat	7
3.3	Palkka	8
4	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT.....	8
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	10
5.1	Tutkimustavoitteet ja tutkimusaineiston keruumenetelmä	10
5.2	Aineiston analysointimenetelmä	11
5.3	Yhteistyötaho ja tutkimukseen valittu kohderyhmä	11
6	TUTKIMUKSEN TULOKSET	12
6.1	Vastaajien taustatiedot.....	12
6.2	Asema työmarkkinoilla	14
6.2.1	Työllistyminen, työsuhteet, työnantajat ja palkka	14
6.2.2	Määräaikaiset työsuhteet	19
6.2.3	Työttömät ja muut työmarkkinoiden ulkopuolella olevat.....	20
6.2.4	Yrittäjät	22
6.3	Työtehtävät.....	26
6.3.1	Tehtävien luonne	26
6.3.2	Työn ja koulutuksen vastaavuus	27
6.4	Työssä tarvittavat tiedot ja taidot	30
6.5	Tyytyväisyys koulutukseen ja työhön	31
6.5.1	Tyytyväisyys suoritettuun tutkintoon	31
6.5.2	Tyytyväisyys nykyiseen työhön	35
6.6	Kouluttautuminen, urakehitys ja tulevaisuuden suunnitelmat.....	37

6.6.1	Osallistuminen koulutukseen valmistumisen jälkeen	37
6.6.2	Päätoiminen opiskelu.....	39
6.6.3	Urakehitykseen vaikuttavat tekijät.....	40
6.6.4	Tulevaisuuden suunnitelmat	41
6.7	Agrologi (AMK)-tutkinnon uudistaminen	43
6.7.1	Tutkintonimike	43
6.7.2	Koulutusohjelma	45
6.7.3	Opetusmenetelmät.....	46
6.7.4	Tutkinnon sisällöt.....	48
7	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	49
8	OPINNÄYTETYÖ PROSESSIN ARVIOINTI	51
	LÄHTEET.....	53
	LIITTEET	55
	Liite 1. Vastaajien näkemys siitä, mikä on eri tietojen ja taitojen merkitys nykyisessä työssä ja kuinka ne kehittyivät ammattikorkeakoulussa.	55
	Liite 2. Tutkimuksessa käytetty kyselylomake	56
	Liite 3. Saatekirje	67

KUVIOT

KUVIO 1.	Vastaajien ikä valmistumishetkellä.....	13
KUVIO 2.	Työsuhteen luonteen muutos ensimmäisen ja nykyisen työpaikan välillä ..	15
KUVIO 3.	Keskimääräinen kuukausipalkka	18
KUVIO 4.	Määräaikaisen työsuhteen syyt	20
KUVIO 5.	Työllistymisvaikeuksien syyt	22
KUVIO 6.	Agrologien yritystoiminnan aloitusajankohta	23
KUVIO 7.	Yrityksen toimiala	24
KUVIO 8.	Yritysten toimialojen tarkennukset	25
KUVIO 9.	Yritysten liikevaihto	26
KUVIO 10.	Vastaajien näkemys siitä, oliko heidän suorittamansa tutkinto vaatimuksena ensimmäiseen ja nykyiseen työhön.....	28

KUVIO 11. Tyytyväisyys suoritettuun tutkintoon työuran kannalta	32
KUVIO 12. Korkeakoulussa opittujen asioiden hyödyntäminen ensimmäisessä ja nykyisessä työssä.....	35
KUVIO 13. Tyytyväisyys nykyiseen työhön.....	36

TAULUKOT

TAULUKKO 1. Ensimmäinen ja nykyinen päätyönantaja	16
TAULUKKO 2. Tiedon saaminen työpaikasta.....	17
TAULUKKO 3. Ensimmäisen ja nykyisen päätyön luonne.....	27
TAULUKKO 4. Työn vaativuustaso ja koulutustason vastaavuus	29
TAULUKKO 5. Syy työn vastaanottamiseen, joka ei vastaa koulutustasoa.....	30
TAULUKKO 6. Koulutukseen osallistuminen valmistumisen jälkeen	37
TAULUKKO 7. Uralla etenemisen mahdollisuudet ja uran tavoitteiden mukaisuus työmarkkinatilanteen mukaan	40
TAULUKKO 8. Ikäluokittain näkemys siitä, miten työ mahdollistaa uralla etenemisen.	41
TAULUKKO 9. Vastaajien tulevaisuuden suunnitelmat	42
TAULUKKO 10. Tutkintouudistus.....	45

1 AGROLOGIKOULUTUKSELLA TYÖELÄMÄÄN

Jyväskylän ammattikorkeakoulu koulutuksen toteuttajana haluaa kehittää AMK-agrologien koulutusta ja tutkinnon uudistustyö on käsillä, minkä vuoksi haluttiin selvittää valmistuneiden näkemyksiä koulutuksesta ja tutkinnosta. Toimeksiantajana oli Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Agrologien Liitto ry oli yhteistyötahona, sillä liitolta saatiin kohderyhmän sähköpostiyhteystietoja.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää kyselyllä maaseutuelinkeinojen koulutusohjelman agrologi (AMK) -tutkinnon suorittaneiden mielipiteitä ja tyytyväisyyttä koulutusohjelmaan ja sen tuottamiin työelämävalmiuksiin. Lisäksi tutkimuksella haluttiin tietoa agrologien työllistymisestä, työtehtävien vaatimustasosta ja palkkauksesta. Tutkimusjoukkoa rajattiin niin, että kysely lähetettiin vuonna 2005 tai sen jälkeen valmistuneille agrologi (AMK) -tutkinnon suorittaneille.

Aiheesta on tehty aikaisemmin erilaisia selvityksiä, kuten ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä, työllistymis- ja palkkaselvityksiä, joita myös Agrologien Liitto ry on tehnyt. Lisäksi on tehty uraseurantakysely vuonna 2003 valmistuneille opiskelijoille viiden vuoden päästä valmistumisesta. Aihe on ajankohtainen koulutusohjelman uudistamisen vuoksi, jotta tulevaisuudessa AMK -agrologien koulutus olisi entistä enemmän työelämän tarpeita vastaavaa.

2 AGROLOGIEN (AMK) KOULUTUS

2.1 Koulutuksen tavoitteet

Vuosille 2005-2006 olevassa koulutusohjelmakuvauksessa kerrotaan, että koulutusohjelman tavoitteena on säilyttää elävä ja toimiva maaseutu sekä kehittämällä ja monipuolistamalla maaseutuelinkeinoja tarjoten elinehtoja maaseudun väestölle. Koulutusohjelmassa keskeisellä sijalla on opiskelijoiden perehdyttäminen maaseutuyrittäjyyteen. Lisäksi opiskelija saa valmiudet toimia yritysten, yhteisöjen ja julkishallinnon esimies-, suunnittelu-, kehittämis- ja neuvontatehtävissä. (Opetussuunnitelma 2005-2006 n.d., 1.) Opinto-opas 2007-2008 (2007) tarkentaa maaseudun ja maaseutuelinkeinojen koulutusohjelman kehittämistavoitetta mainitsemalla muuttuvan toimintaympäristön ja kestävän kehityksen periaatteet.

2.2 Koulutuksen rakenne

Valtioneuvoston asetuksessa ammattikorkeakouluista (15.5.2003/352) on säädetty ammattikorkeakoulun laajuudesta ja rakenteesta. Ammattikorkeakoulututkinto on laajuudeltaan 180, 210 tai 240 opintopistettä. Ammattikorkeakoulun opinnot koostuvat perus- ja ammattiopinnoista, vapaasti valittavista opinnoista, ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta ja opinnäytetyöstä. (A 15.5.2003/352.) Päätoimisissa opinnoissa lukuvuotta kohden on 60 opintopistettä. Opintopiste tarkoittaa työmäärää, jonka oppilas tarvitsee suorittaakseen riittävän osaamistason. (ECTS 2009, 11.) Valtioneuvosto säättää asetuksella, että yksi opintopiste vastaa noin 27 työtuntia ja yhden lukuvuoden työmäärä on 1600 tuntia (ECTS 2009, 59).

Jyväskylän ammattikorkeakoulun tutkinnot ovat laajuudeltaan 210-270 opintopistettä ja opintojen kesto vaihtelee 3,5-4,5 vuoteen tutkinnon laajuuden mukaan. Tutkinnot sisältävät pakollisia, kaikille tutkinnoille yhteisiä perusopintoja yhteensä 40 opintopistettä ja pakollisia ammattiopintoja 90 opintopistettä. Tutkintoihin kuuluu kaksi pakollista harjoittelua, jotka ovat laajuudeltaan yhteensä 30 opintopistettä. Lisäksi tutkintoon sisältyy vaihtoehtoisia opintoja 50 opintopistettä ja vapaasti valittavia 15 opintopistettä. Tutkinnon suorittaminen edellyttää myös 15 opintopisteen laajuisen opinnäytetyön tekemistä. (Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2012.)

2.3 Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma opettaa ”kehittämään maaseutuelinkeinoja ja yrittäjyyttä maaseudulla” (Agrologin koulutus 2011). Lisäksi koko maaseutuelinkeinojen koulutusohjelman lähtökohta on, nimensä mukaisesti, kehittää maaseutuelinkeinoja ja yrittäjyyttä maaseudulla (Opetussuunnitelma 2008, 9). Koulutuksen myötä agrologi (AMK) hankkii monipuolisen osaamisen kotieläintaloudesta, kasvinviljelystä ja metsätaloudesta. Agrologin tutkinnon valmistuttua voi agrologi ”löytää haastavia ja innostavia töitä maaseudun kehittäjänä”. (Agrologin koulutus 2011.)

Agrologi (AMK) -tutkinto on maa- ja metsätalouden ammattikorkeakoulututkinto. Tutkinto ei sisällä varsinaisia suuntautumisvaihtoehtoja, mutta opiskelijalla on valittavissa erilaisia erikoisosaamisalueita, joita ovat bioenergia, tuotantoteknologia, matkailu, maaseutupalvelut, erikoistuotanto ja jatkojalostus, ympäristöhoito. (Opetussuunnitelma 2005-2006 n.d., 1.)

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelmasta valmistuvien ammattinimike on agrologi (AMK). Agrologi (AMK) -tutkinnon laajuus on 240 opintopistettä ja tutkinnon suorittamien kestää noin 4 vuotta. (Agrologi (AMK) -tutkinto 2011.) Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma sisältää yhteisiä perusopintoja, vapaavalintaisia sekä vaihtoehtoisia opintoja (Koulutusohjelma kuvaus 2012). Lisäksi tutkintoon kuuluu kaksi harjoittelua, joista toinen suoritetaan maaseutuyrityksessä ja toinen omaa urasuunnitelmaa tukevassa harjoittelupaikassa. (Agrologi (AMK) -tutkinto 2011.)

3 AGROLOGIEN (AMK) TYÖLLISTYMINEN

3.1 Työllistymismahdollisuudet

Agrologien työllistymismahdollisuudet ovat laajat ja työllistymisaste on hyvä, koska agrologin (AMK) koulutus on laaja-alainen. Agrologi (AMK) voi työllistyä neuvojaksi, hallinnon, tutkimuksen ja opetustoiminnan asiantuntijaksi. Lisäksi agrologi voi työllistyä maatalouskaupan tai -teollisuuden palvelukseen, pankki- tai vakuutuslaitoksiin.

Myös erilaiset Euroopan Unionin (EU) projektit työllistävät agrologeja. Moni agrologi omistaa nykyään oman maatilan, jossa toimii maatalousyrittäjänä. (Agrologi n.d.)

Vuonna 2007 Jyväskylän ammattikorkeakoulusta (JAMK) valmistuneista agrologeista suurin osa arvioi työllistymisnäkymät kohtalaisiksi (Lappalainen 2009, 10).

3.2 Työnantajat

Ammattien jakautumisessa agrologien kesken on melko suuria eroja. Maatalouden ulkopuolella olevia agrologeja on palkkatyössä 6,2 prosenttia ja itsenäisiä yrittäjiä 2,4 prosenttia. Agrologeista 2,4 prosenttia työskentelee opetustehtävissä perus- ja maatalouskouluissa sekä kurssikeskuksissa. Agrologeja toimii maatiloilla tilanhoitajina tai työnjohtajina (1,3 %) sekä raha-, vakuutus- ja eläkelaitoksissa (1,9 %). (Agrologi n.d.)

Agrologien kolme yleisintä ammattia ovat maatalousyrittäjä tai toimiminen yrittäjänä maatalouteen liittyvällä alalla (31,4 %), toisena maataloudelliset neuvonta- ym. järjestöt, ELY – keskusten (aikaisemmin TE – keskus) maaseutuosastot ja kuntien maaseututoimi (18,8 %), kolmantena maatalouteen liittyvät liikelaitokset, kaupat sekä teollisuus (6,8 %). Agrologiliiton jäsentietojen perusteella moni agrologeista on eläkkeellä (14,5 %) tai toimii muulla toimialalla (12,7 %). Muu toimiala käsittää varusmiespalveluksen, opiskelijat, työttömät, äitiyslomalaiset, hoitovapaalla olevat, kotiäidit, kotitilalla työskentelevät sekä henkilöt, joiden ammatti on tuntematon. (Agrologi n.d.)

Ammattien jakautumisesta on nähtävissä, että suurin osa agrologeista työskentelee ainakin jollakin tavalla maatalouteen liittyvällä alalla, jossa vastuu on suuri. Lisäksi voidaan havaita, että moni agrologi toimii maatalousyrittäjänä, kun taas rahoitus-, vakuutus ja eläkelaitoksissa agrologeja työskentelee vähän.

3.3 Palkka

Kapanen (2008) kertoo, että agrologin keskimääräinen kuukausipalkka vuonna 2007 (säännöllisen työajan ansio) oli 2 482 euroa, kun taas agrologin, joka on suorittanut ammattikorkeakoulun, palkka oli reilun 120 euroa alhaisempi (2 355 euroa). Maukosen (2011, 15) mukaan agrologien keskipalkka vuonna 2011 on 3167 euroa, mikä jakautuu sukupuolten välillä siten, että naisten keskimääräinen kuukausipalkka on 2675 euroa ja miesten 3528 euroa.

Lappalainen (2008, 4-5) kertoo Agrologi Liitto ry:n tekemästä sijoittumistutkimuksesta. Lappalainen kertoo, että palkkatasa-arvoa on aikaisemmin tutkittu sukupuolten välillä, mutta uudeksi tutkittavaksi asiaksi otettiin kuuden vuoden ajanjakson vertailu. Tämän sijoittumistutkimuksen tuloksen johtopäätöksenä oli muun muassa, että yksi merkittävä palkkaeron selittäjä on koulutus pohja. (Lappalainen 2008, 4-5.)

Lappalaisen mukaan opistotason tutkinnon suorittaneen keskipalkka on noin 650 euroa suurempi kuin ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneella henkilöllä. Lisäksi opistotason tutkinnon suorittaneen palkka on ainoastaan 360 euroa vähemmän kuin ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneen palkka. (Lappalainen 2008, 4-5.)

Toinen palkkaeron selittäjä on ikä, sillä vanhan opistotutkinnon suorittaneet ovat olleet pitkään työmarkkinoilla ja saavat korkeampaa palkkaa, koska kaikki ikälisät on tienattu ja on edetty uralla vaativampiin tehtäviin. Sen sijaan uuden ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet eivät vielä saa kaikkia ikälisiä eivätkä ole saavuttaneet kaikkia uralla etenemisetappeja.

4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää koulutusohjelman tuottaman osaamisen vastaavuutta työelämään. Analysoimalla aikaisemmin valmistuneille agrologeille kohdis-

tetun sähköisen kyselyn tuloksia pyrittiin selvittämään agrologien kokemuksia koulutusohjelmasta ja työllistymiseen liittyviä asioita.

Tutkimusongelmia olivat seuraavat:

1. Vastaako koulutusohjelman tuottama osaaminen työelämää?
2. Mitä pitäisi kehittää, jos ei vastaa?
3. Miten tyytyväisiä agrologi (AMK) -tutkintoon ollaan?
4. Miten agrologi (AMK) työllistyy?
5. Mitkä ovat AMK- agrologin työpaikkoja?

Tärkeimmät käsitteet

Opinnäytetyön tärkeimmät käsitteet ovat kompetenssi, koulutusohjelma, opetus-suunnitelma, osaaminen, työelämävastaavuus ja yrittäjäyys.

Kompetenssi, tunnetaan myös pätevyytenä, on määritelty Eurooppalaisen osaamisen viitekehyksessä (EQF) siten että, kompetenssi on ”todennettua kykyä käyttää tietoja ja taitoja sekä henkilökohtaisia, sosiaalisia ja/tai menetelmällisiä valmiuksia työ- ja opiskelutilanteissa sekä ammatillisessa ja henkilökohtaisessa kehittämisessä”. (Käsitteitä 2012.) ARENEn (2005, 3) mukaan kompetenssi on mahdollista luokitella monella tavalla, kuten esimerkiksi koulutusohjelmakohtaiseen (ammatilliseen) erikoisosaamiseen sekä yleisiin työelämävalmiuksiin. Kompetenssilla tarkoitetaan laajoja osaamiskokonaisuuksia, joissa yhdistyvät yksilön tiedot, taidot ja asenteet. Kompetenssilla kuvataan yksilön pätevyyttä, suorituspotentiaalia sekä kykyä suoriutua ammattiin kuuluvista työtehtävistä. (ARENE 2005, 3.)

Koulutusohjelmalla tarkoitetaan tavoitteellista ja laaja-alaista opintojen kokonaisuutta, joka suuntautuu johonkin ammatilliseen tai muuhun asiantuntijuutta edellyt-

tävään tehtävään tai sen kehittämiseen. Lisäksi koulutusohjelmien laajuudet määritellään opintopisteinä. (Käsitteitä 2012.)

Opetussuunnitelmassa kerrotaan opiskelijan osaamis- ja oppimisperusteet. Toisinaan opetussuunnitelmassa kerrotaan, mitä ja miten opiskeluaikana osaamisen ja sen kehittämisen on muodostuttava, jotta tutkinnon tuottama osaaminen ja sen kehittäminen toteutuu. (Käsitteitä 2012.)

Osaaminen tarkoittaa tarvittavien tietojen ja taitojen hallintaa sekä niiden soveltamista käytäntöön (Helakorpi 2012).

Yrittäjyydellä tarkoitetaan yritystoiminnan muotoa, jossa yrittäjä saa korvausta vastaan jonkun konseptin käyttöoikeuden. Käyttöoikeus on esimerkiksi yritykseen liittyvä tietotaito, tavaramerkki ja yhteistyöedut. (Sivistyssanakirja 2008.) Yrittäjyys tarkoittaa myös yksityisyrittäjän harjoittamaa taloudellista toimintaa (Suomisanakirja 2012).

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Tutkimustavoitteet ja tutkimusaineiston keruumenetelmä

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää Jyväskylän ammattikorkeakoulusta valmistuneiden AMK-agrologien mielipiteitä maaseutuelinkeinojen koulutusohjelman tuottaman osaamisen työelämävastaavuudesta. Tutkimuksen avulla pyrittiin saamaan tietoa nykyisen koulutuksen antamista työelämävalmiuksista. Lisäksi pyrittiin keräämään uusia kehittämis ehdotuksia, jotka mahdollistaisivat koulutusohjelman entistä parempien työelämävalmiuksien antamisen valmistuville AMK-agrologeille.

Opinnäytetyö on kokemuksiin ja mielipiteisiin perustuva tutkimus, joka on luonteeltaan kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tutkimus sisältää myös kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta laadullisen tutkimuksen parina. Laadullinen tutkimus voidaan toteuttaa monella eri menetelmällä, jossa korostuvat kieleen ja ilmaisuun, kohteen

esiintymisympäristöön ja taustaan sekä kohteen tarkoitukseen ja merkitykseen liittyvät näkökulmat (Laadullinen tutkimus n.d.). Määrällinen tutkimus tulkitsee kohdetta tilastojen ja numeroiden avulla (Määrällinen tutkimus n.d.).

Vastauksia tutkimusongelmaan lähdettiin selvittämään kyselyn avulla, joka toteutettiin alkukesästä 2012 (ks. liite 3). Kyselyksi valikoitui sähköinen kyselylomake (ks. liite 2). Kysely tehtiin sähköisenä Digium Enterprise -ohjelmistolla. Kyselyn vastaamisen linkki lähetettiin sähköpostilla tutkimukseen valikoiduille agrologeille. Kysymykset pyrittiin laatimaan siten, että ne vastaavat tutkimuksen tavoitetta.

5.2 Aineiston analysointimenetelmä

Tutkimusaineiston avoimet vastaukset analysoitiin Microsoft Officen Excel- taulukkolaskentaohjelmalla ja vastausvaihtoehdon sisältäneet kysymykset analysoitiin Digium Enterprisestä saatavilla raporteilla, joista saadut tulokset analysoitiin monipuolisesti ja kattavasti siten, että koulutusohjelman kehittämistä varten saataisiin mahdollisimman relevanttia tietoa.

Vastauksia saatiin 68 kappaletta. Tosin kaikkiin kysymyksiin ei saatu kaikilta vastaajilta vastausta, mikä pienentää joidenkin kysymysten otantaa. Vähäinen vastausmäärä syö tulosten luotettavuutta, mutta tästä huolimatta voidaan saatuja tuloksia kuitenkin pitää suuntaa antavina.

5.3 Yhteistyötaho ja tutkimukseen valittu kohderyhmä

Pääyhteistyötahona tutkimuksessa oli Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylän ammattikorkeakoulun kautta saatiin yhteystiedot valmistuneista henkilöistä, joiden sähköpostiosoitteet selvitettiin etsimällä Internetistä sekä yhteistyön kautta. Yhteistyötahona oli Agrologien Liitto ry sekä suhdeverkosto, joista saatiin yhteystietoihin täydennystä.

Kohderyhmä rajattiin koskemaan vuodesta 2005 lähtien Jyväskylän ammattikorkeakoulun Luonnonvarainstituutin, maaseutuelinkeinojen koulutusohjelmasta valmistuneita agrologeja (AMK). Lisäksi rajauksena käytettiin, että henkilö on antanut tietojen

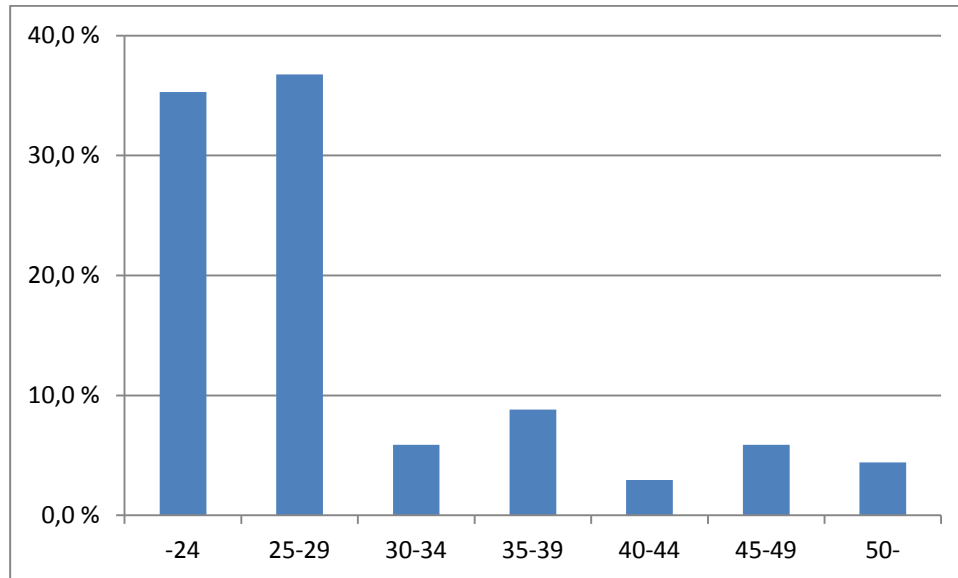
luovutusluvan. Vuodesta 2005 lähtien AMK-agrologeja on valmistunut 181, ja kysely lähetettiin niille, joiden yhteystiedot saatiin selville.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

6.1 Vastaajien taustatiedot

Yhteystiedot saatiin selville 157 henkilöltä, joille kysely lähetettiin. Kokonaisuutena yhteystiedot saatiin selville 86,7 %:lta kaikista vuonna 2005 tai sen jälkeen valmistuneista agrologeista. Kyselyyn vastasi yhteensä 68 henkilöä, mikä on 43,3 prosenttia kaikista vastauslinkin saaneista. Aktiivisimmin kyselyyn vastasivat naiset, sillä vastaajista naisia oli 74 % (50 henkilöä) ja miehiä 26 % (18 henkilöä). Kyselyn vastausprosentti on vähän pienempi kuin vuonna 2003 tehdyssä kyselyssä, jossa kohderyhmänä oli seitsemän ammattikorkeakoulun koulutusaloilta vuonna 2003 valmistuneet opiskelijat. Tuolloin vastausprosentiksi oli saatu 50 (Kirjalainen 2010, 6).

Yhteensä 72,1 % kyselyn vastaajista oli valmistuessaan alle 30-vuotiaita ja vähintään 40-vuotiaita valmistumishetkellä oli 13,23 %. Vastaajien ikä valmistumishetkellä jakaantui seuraavasti (ks. kuvio 1).

KUVIO 1. Vastaajien ikä valmistumishetkellä

Kirjalainen (2010, 6) kertoo aikaisemmin tehdyn selvityksen tuloksissa, että keskimääräinen valmistumisikä oli 28,5 vuotta. Alle 30-vuotiaiden osuus valmistumisen aikaan oli 73,7 % ja vähintään 40-vuotiaiden osuus oli 10,8 % (Kirjalainen 2010, 6). Tuloksia vertailemalla voidaan havaita, että nykyään yhä vanhemmat opiskelevat, koska vähintään 40-vuotiaana valmistuneiden osuus on kasvanut 2,43 prosenttiyksiköä.

Kyselyyn vastanneista yli puolet (57,4 %) oli opinnoissaan suuntautunut maatalouteen, vähän reilu kymmenesosa (11,8 %) oli suuntautunut bioenergiaan ja ympäristöön suuntautuneita oli 16,2 %. Muiden suuntautumisten osuus oli 14,7 %, mikä pitää sisällään erikoistuotannon ja jatkojalostuksen, maaseutupalvelut, tuotantoteknologian, maatalouskaupan sekä yrittäjyyden ja neuvonnan.

Vastanneista suurin osa oli valmistunut vuonna 2011, sillä 28 prosenttia ilmoitti valmistumisvuodekseen kyseisen vuoden. Toiseksi eniten oli valmistunut vuonna 2009, jolloin oli valmistunut 19 prosenttia vastaajista. Kolmanneksi eniten vastaajista oli valmistunut vuonna 2007, jolloin oli valmistunut 16 prosenttia vastaajista. Vuonna 2008 oli valmistunut 10 prosenttia, vuosina 2006 ja 2010 yhdeksän prosenttia ja

vuonna 2005 kuusi prosenttia. Vähiten vastaajia oli vuonna 2012 valmistuneissa, sillä ainoastaan 3 prosenttia ilmoitti valmistuneensa tällöin.

6.2 Asema työmarkkinoilla

6.2.1 Työllistyminen, työsuhteet, työnantajat ja palkka

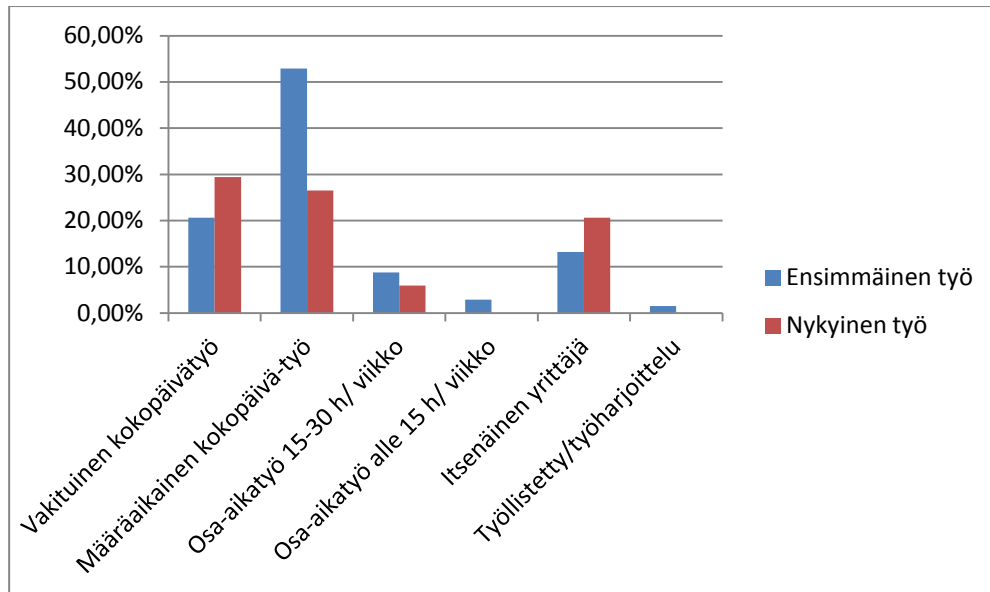
Vastaushetkellä miehistä 78 prosenttia ja naisista 84 prosenttia on työssä. Vakituksessa työssä on miehistä noin 39 prosenttia ja naisista 26 prosenttia. Vastaushetkellä osa-aikatyössä, jossa on 15-30 viikkotuntia, on noin 6 prosenttia vastaajista. Osa-aikatyötä tekevien osuudet ovat lähes yhtä suuret sekä miesten että naisten osalta. Vastaushetkellä yrittäjinä toimii 22 prosenttia vastaajista. Yrittäjinä on reilu neljännes miehistä (27,8 %) ja naisista vajaa viidennes (18,0 %). Ammattikorkeakoulusta valmistuttuaan apurahoja on saanut yksi vastaaja ja muut vastaajat eivät olleet hakeneet apurahoja.

Valmistuneen agrologin (AMK) ammattinimike voi olla esimerkiksi kunnan EU-avustaja, jätevesijärjestelmien tarkastaja, yrittäjä, maanviljelijä tai projektityöntekijä. Lisäksi agrologin (AMK) ammattinimike voi olla tutkimusapulainen, toimistoagrologi, päätoiminen tuntiopettaja tai karjamestari. Nimike voi olla myös erilaisten tarvikkeiden myyjä tai tarkastuksiin liittyvä nimike, kuten ympäristötarkastaja. Myös muun kuin luonnonvara- ja ympäristöalan ammattinimikkeitä on vastauksissa. Tällaisia ovat esimerkiksi palveluvastaava, maksuliikenneuvoja, sekatyömies, pesulatyöntekijä tai hoitoapulainen.

Kyselyyn vastanneista yli puolella (52,9 %) ensimmäisen työsuhteen luonne on ollut määräaikainen kokopäivätyö ja vähän päälle viidennes (20,6 %) oli saanut vakituisen kokopäivätyön valmistuttuaan. Yrittäjyys oli 13,2 prosentilla ensimmäisenä työsuhteen luonteena, kun taas työllistettynä tai työharjoittelussa oli 1,5 % vastaajista. Osa-aikatöitä tekevistä suurempi osuus oli saanut 15-30 työtunnin viikon, kun taas alle 15 tuntia viikkotyötä tekeviä oli vain pari vastaajaa (ks. kuvio 2).

Määräaikaisen kokopäivätyötä tekevien osuus vastaa Kirjalaisen selvityksen tulosta, sillä Kirjalainen (2010, 8) kertoo selvityksessään, että määräaikaisen kokopäivätyön

osuus on korkein sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla sekä luonnonvara- ja ympäristöalalla.

KUVIO 2. Työsuhteen luonteen muutos ensimmäisen ja nykyisen työpaikan välillä

Työsuhteen luonne on muuttunut vastaajilla siten, että yrittäjien osuus on kasvanut, määräaikaisessa työsuhteessa olevien määrä on vähentynyt, kun taas sitä vastoin vakituudessa työsuhteessa olevien osuus on kasvanut (ks. kuvio 2). Tämä vastaa Kirjalaisen tekemää selvitystä, sillä Kirjalaisen selvityksen mukaan ensimmäisen ja nykyisen työpaikan työsuhteen luonteet muuttuvat ajan kuluessa, mikä ilmenee vakituisien työsuhteiden osuuden lisääntymisenä (ks. tarkemmin Kirjalainen 2010, 9 taulukko 6).

Osa-aikatyötä (15-30 tuntia viikossa) tekevien osuus on vähentynyt. Osa-aikatyötä (alle 15 viikkotuntia) tekeviä eikä työllistettyjä tai työharjoittelussa olevia enää ollut. Työsuhteen luonteen muutokset selittyvät todennäköisesti osittain vastaajien opiskelemisella, koska osa vastaajista on opiskellut uuden ammatin ja tehnyt alan vaihdon, tai siirtynyt opiskelemaan ylempiin ammattikorkeakoulututkintoihin ja maisterin tutkintoihin.

Työkokemuksen lisääntyessä ja ajan kuluessa yhä useampi aloittaa yrittäjänä toimimisen. Ensimmäisenä päätyönantajana suuryritys tai valtionyhtiö on 31 prosentilla, mutta nykyisenä työnantajana niiden palveluksessa työskentelee enää 20 prosenttia. Toinen merkittävä työnantaja ovat kunnalliset työntajat (kunta, kuntayhtymä, kunnallinen liikelaitos, ammattikorkeakoulu), jotka ovat ensimmäisenä työnantajana 26 prosentilla ja nykyisenä työnantajana vielä 25 prosentilla. Yritys on ensimmäisenä työnantajana 15 prosentilla ja nykyisin yritysten palveluksessa toimivien osuus on kasvanut 22 prosenttiin. (ks. taulukko 1.) Miehet työskentelevät useimmiten joko valtionyhtiössä tai omistavat oman yrityksen. Naisilla yleisempää on työskennellä kunnallisen työnantajan palveluksessa, toiseksi eniten työskentelee keskenään samansuuruisilla osuuksilla omassa yrityksessä ja kolmannen sektorin palveluksessa.

TAULUKKO 1. Ensimmäinen ja nykyinen päätyönantaja

Työnantaja	Ensimmäinen työ (%)	Nykyinen työ (%)
Yksityinen yritys tai valtionyhtiö (esim. Itella Oyj, Oy Yle Ab)	31	20
Kunta, kuntayhtymä, kunnallinen liikelaitos, ammattikorkeakoulu	26	25
Valtio, valtion liikelaitos	9	7
Järjestö, seurakunta, säätiö tai vastaava itsenäinen julkisoikeudellinen laitos tai yhteisö (esim. Eläketurvakeskus, Työterveyslaitos, Kela, Suomen Pankki)	6	15
Oma yritys, toiminimi, freelancer tms.	15	22
Muu työnantaja	13	12

Kirjalaisen (2010, 9) selvityksen perusteella luonnonvara- ja ympäristöalalta valmistuneet työskentelevät valtion tai kolmannen sektorin palveluksessa. Kirjalaisen selvityksessä yrittäjien osuus on melko pieni verrattuna käsillä olevaan tutkimusaineis-

toon, sillä ensimmäisenä työsuhteena yrittäjyys oli Kirjalaisen (2010, 9 taulukko 6) selvityksen mukaan 2,7 prosentilla ja nykyisenä työsuhteena 6,3 prosentilla, kun taas tutkimusaineistossa vastaavat osuudet olivat 13,2 prosenttia ja 20,6 prosenttia. Kirjalaisen tutkimuksessa luonnonvara- ja ympäristöala sisältää maatalousalan lisäksi metsä-, puutarha- ja ympäristöalan, mikä voi selittää eroja yrittäjyydessä. Toisaalta Jyväskylän ammattikorkeakoulun agrologin opetussuunnitelmassa on selkeä yrittäjyyspainotus, mikä näyttäisi lisäävän odotetusti yrittäjänä toimimista.

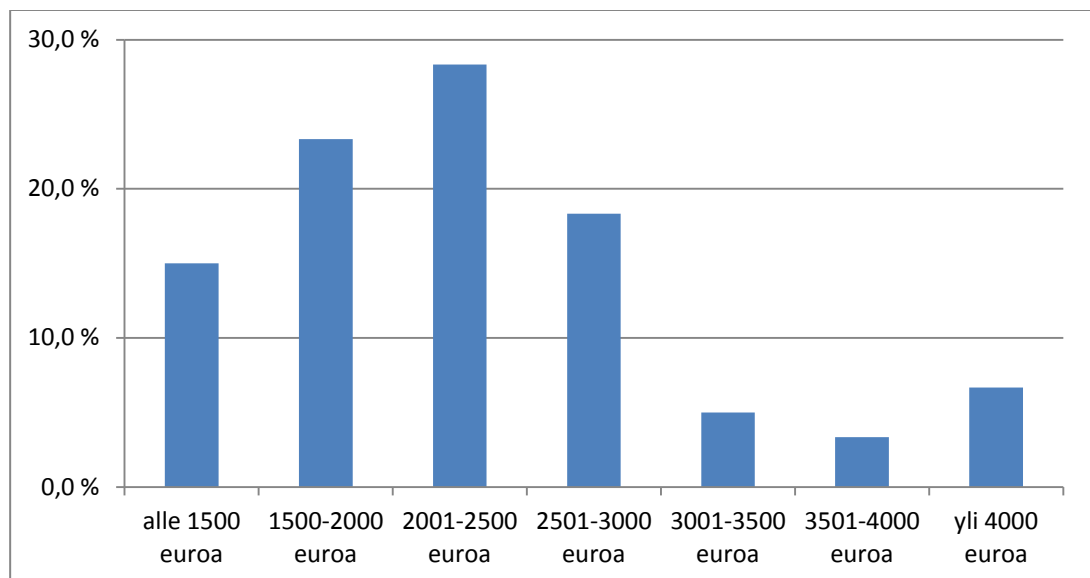
Työllistymisen kannalta tärkeitä ovat verkostot sekä oma aktiivisuus (ks. tarkemmin taulukko 2). Vastaajista 32,2 prosentille tiedon työpaikasta oli työnantaja ilmoittanut henkilökohtaisesti ja eri suhdeverkostojen kautta tiedon työpaikasta oli saanut 15,3 prosenttia vastaajista. Lähes viidennes vastaajista oli työllistänyt itse itsensä ja vähän reilu kymmenesosa oli kysynyt suoraan työnantajalta työpaikasta. Työministeriön mol.fi -sivustolta tiedon oli saanut 10,2 prosenttia. Avoimissa vastauksissa nousee esiin harjoittelu, määräaikaisuuden jälkeen jatkaminen ja sukupolvenvaihdos.

TAULUKKO 2. Tiedon saaminen työpaikasta

Tieto saatu	Osuus (%)
Yrityksen tai organisaation omat Internet-sivut	3,4
Työministeriön www.mol.fi -sivusto	10,2
Muu Internet-palvelu	0,0
Korkeakoulu (koulutusohjelma/ura- ja rekrytointipalvelut)	0,0
Työvoiman vuokraus- tai välityspalvelu tms.	0,0
Työvoimatoimisto ja/tai työllistäminen	0,0
Lehti-ilmoitus	6,8
Kysyin työmahdollisuuksia suoraan työnantajilta	10,2
Työnantaja ilmoitti minulle paikasta henkilökohtaisesti	32,2
Suhdeverkoston kautta (ystävät, tuttavat, sukulaiset jne.)	15,3
Työllistin itse itseni (yrittäjyys tms.)	18,6
Muuta kautta	3,4

Tulokset vastaavat Kirjalaisen selvityksen tuloksia, sillä selvityksen mukaan luonnonvara- ja ympäristöalan työpaikoista tiedon saanti tapahtuu suoraan kysymällä työnantajalta, työnantajan henkilökohtaisen ilmoituksen tai suhdeverkoston kautta (ks. tarkemmin Kirjalainen 2010, 51 liite 3).

Vastaajien säännölliset lisät, luontoisetujen verotusarvon ja ylityökorvaukset sisältävä palkka sijoittuu eniten palkkaluokkaan 2001-2500 euroa kuukaudessa, mikä käsittää 28,3 prosenttia vastaajista (ks. kuvio 3). Kirjalaisen (2010, 9-10) on saanut selvityksessään samansuuntaisen tuloksen, mutta hieman korkeammalla osuudella, koska kyseiseen palkkaluokkaan (2001-2500) sijoittui luonnonvara- ja ympäristöalan vastaajista 42 prosenttia.

KUVIO 3. Keskimääräinen kuukausipalkka

Aineistoa tutkittaessa on havaittavissa, että miehet saavat korkeampaa palkkaa, sillä yli 4000 euroa ansaitsevat ovat miehiä, mutta toisaalta alle 1500 euroa ansaitsevista miesten osuus on noin kolmannes. Suurin osa miehistä sijoittuu palkkaluokkaan 2001-2500, kun taas naiset sijoittuvat 1501-2000 euron palkkaluokkaan, mutta lähes saman suuruinen osuus naisista sijoittuu myös palkkaluokkiin 2001-2500 ja 2501-3000.

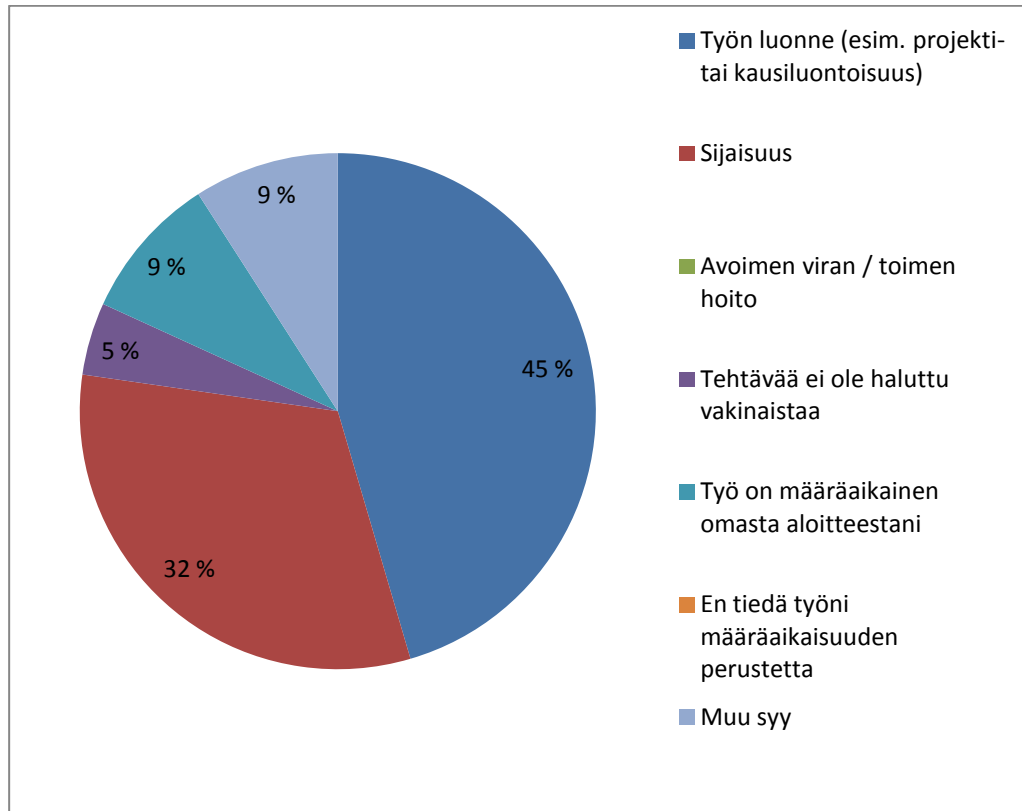
Työnantajia ja palkkoja keskenään tarkastelemalla, saadaan käsitystä palkkauksesta. Keskimääräistä palkkaluokkaa tienaavia työskentelee kaikkien työnantajien palveluksessa. Keskitason palkkaa paremmin tienaavat (vähintään 2001-2500 euroa kuukaudessa) työskentelevät enimmäkseen kolmannen sektorin palveluksessa, kunnallisen työnantajan palveluksessa tai omassa yrityksessä. Keskitasoa hieman heikompaa palkkaa tienaavat (enintään 1500-2000 euroa kuukaudessa) työskentelevät omassa yrityksessä, valtionyhtiössä tai kunnallisen työnantajan palveluksessa.

Parhainta palkkaa (yli 4000 euroa/kk) ansaitsevat johto- ja esimiestehtävissä, markkinointi-, myynti- ja ostotehtävissä sekä suunnittelu-, kehitys- ja hallintotehtävissä työskentelevät. Myös tuotantotehtävien parissa työskentelevistä osa ansaitsee korkeaa palkkaa (3501-4000 euroa/kk), mutta toisaalta pientä palkkaa ansaitsevia on enemmän. Opetus ja kasvatustehtävissä olevien palkat vaihtelevat 1500-4000 euron välillä. Pienintä palkkaa (alle 1500 euroa/kk) ansaitsevat sijoittuvat asiakas- ja potilas-työhön sekä tutkimus ja tuotekehitystehtäviin.

6.2.2 Määräaikaiset työsuhteet

Vastaajista 52,9 % oli määräaikaisessa työsuhteessa valmistumisen jälkeen. Vastaus-hetkellä määräaikaisessa kokopäivätyössä oli 26,5 prosenttia kaikista vastaajista. Naisista määräaikaisessa työsuhteessa oli 34 prosenttia ja miehistä vähän alle 6 prosenttia. Työsuhteen luonne heijastuu työnsuhteiden määrään, sillä etenkin projekti- ja kausiluonteisuus sekä sijaisuudet lisäävät työsuhteiden määrää.

Vastaajien mukaan suurin syy työsuhteen määräaikaisuudelle ovat työn projekti- tai kausiluonteisuus sekä sijaisuus (ks. kuvio 4), jotka ovat yleisimmät syyt myös Kirjalaisen mukaan (ks. Kirjalainen 2010, 38). Määräaikaisia työsuhteita on eniten kunnallisen, valtion tai kolmannen sektorin palveluksessa. Vastaushetkellä määräaikaisena työskentelevistä 67 prosenttia on kunnallisen tai valtiollisen työnantajan ja 22 prosenttia kolmannen sektorin palveluksessa. Vakituksessa työsuhteessa olevista kunnallisen tai valtion työnantajan palveluksessa on vain 20 prosenttia ja kolmannen sektorin palveluksessa 25 prosenttia.

KUVIO 4. Määräaikaisen työsuhteen syyt

Vastaajat ovat hyvin tietoisia työsuhteensa määräaikaisuuden syystä, sillä kukaan vastaajista ei ilmoittanut olevansa tietämätön työsuhteen määräaikaisuuden perusteesta. Määräaikaisuuden syynä ei ollut myöskään avoimen viran tai toimen hoito. Muita syitä määräaikaisuudelle olivat muun muassa kiireapulaisena oleminen ja oppisopimuskoulutus. Lisäksi eräs vastaaja kertoi tekevänsä lomitustöiden ohella töitä maatilalla, jossa hän aloittaa yrittäjänä toimimisen ”vähän ajan päästä”, minkä vuoksi hän ei ole halunnut vakituista työtä.

6.2.3 Työttömät ja muut työmarkkinoiden ulkopuolella olevat

Valmistumisen jälkeen työttömänä on ollut jossain vaiheessa yhteensä 35,3 prosenttia kaikista vastanneista. Valmistumisen jälkeinen työttömyys on kestänyt useimmilla korkeintaan puolivuotta (1-6 kuukautta), mutta 7,4 prosentilla työttömyys on kestänyt puolesta vuodesta vuoteen (7-12 kuukautta). Tosin merkille pantavaa on se, että tutkinnon suorittamisen jälkeen 64,7 prosenttia ei ole ollut työttömänä lainkaan.

Työttömyysjaksoja on ollut 69,2 prosentilla enintään yksi. Luvut sekä työttömyyden keston että työttömyysjaksojen osalta vastaa Kirjalaisen selvityksen (2010, 12-13) tuloksia.

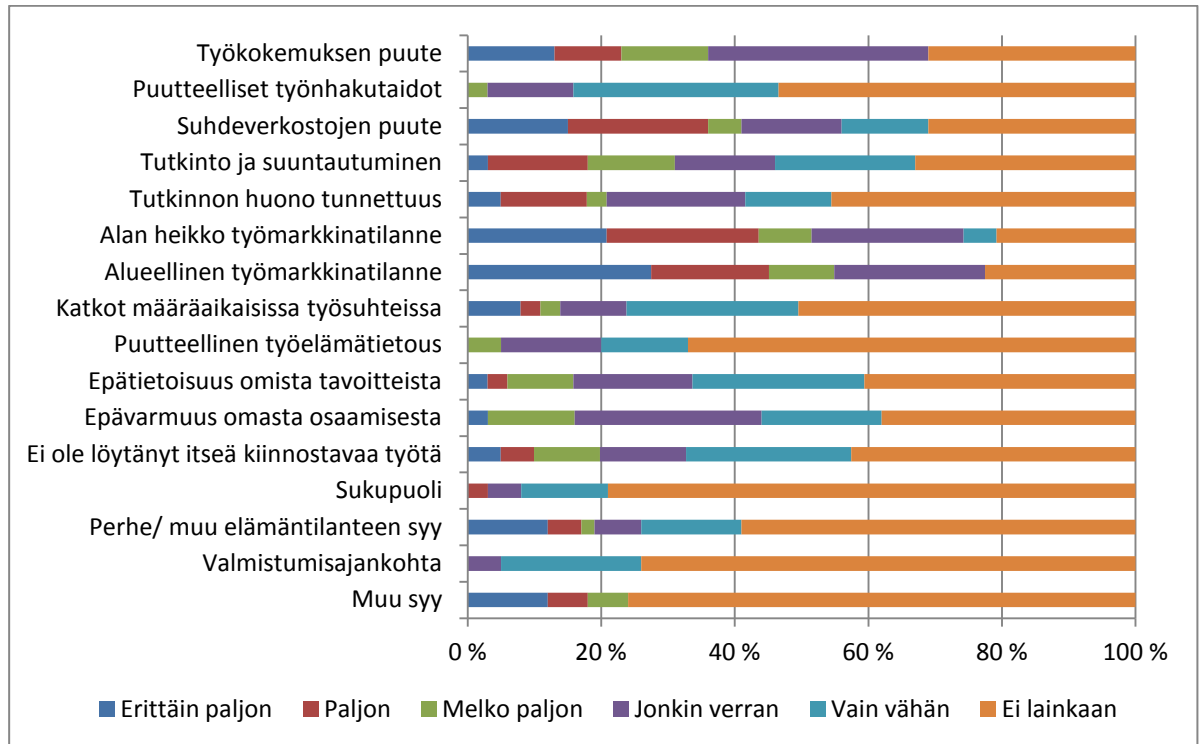
Miehillä, jotka ovat työttömiä työnhakijoita, on edellinen työ päättynyt 1-6 kuukautta sitten. Osalla naisista työttömyys on kestänyt saman aikaa kuin miehillä, mutta osalla työttömyys on kestänyt pidempään (7-12 kuukautta).

Työllistymisvaikeuksiin suurimmaksi syyksi koetaan alueellinen työmarkkinatilanne, sillä työllistymisvaikeuksia kokeneista vastaajista 46 prosenttia kokee sen vaikuttaneen paljon tai erittäin paljon työllistymiseen. Toinen merkittävä tekijä on alan heikko työmarkkinatilanne, sillä 44 prosenttia kokee sen vaikuttaneen työllistymiseen. Vähiten työllistymisvaikeuksiin koetaan vaikuttavan valmistumisajankohdan, sukupuolen sekä puutteellisten työelämä tietous- tai työnhakutaitojen (ks. kuvio 5). Muita työllistymisvaikeuksia aiheuttavia tekijöitä vastaajat kertovat avoimissa vastauksissa. Näitä olivat muun muassa ikä ja puolison maatilalla työskenteleminen. Työllistymisvaikeuksia koettiin aiheutuvan myös siitä, että on vähän mielekkäitä töitä tarjolla tai että on mukana poliittisessa toiminnassa.

Vähän tarjolla niitä maatalouspuolen töitä, jotka minua kiinnostavat.

Puolueen jäsenyyt ja poliittinen aktiivisuus.

KUVIO 5. Työllistymisvaikeuksien syyt

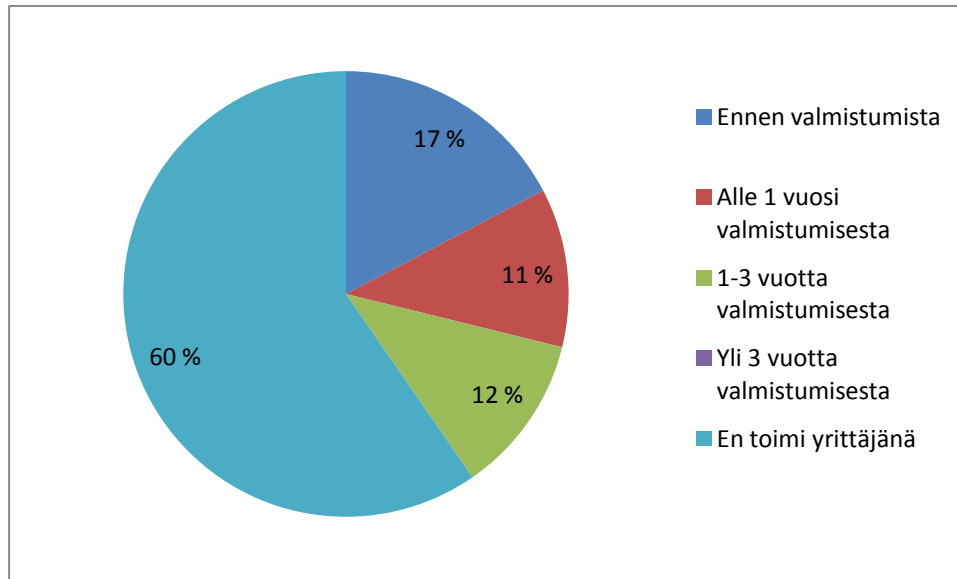
Valmistumisen jälkeen perhevapaalla on ollut jossain vaiheessa yhteensä 20,6 prosenttia vastaajista ja perhevapaa on ollut kestoltaan enimmäkseen puoli vuotta, puolitoista vuotta ja yli kolme vuotta. Perhevapaat olivat yleisempiä naisilla kuin miehillä, sillä miehistä kukaan ei ilmoittanut olleensa perhevapaalla, mutta naisista 8,0 prosenttia ilmoitti olevansa perhevapaalla.

Nykyään työttömänä on 4,4 prosenttia vastaajista (3 henkilöä), joista suurimman osan viimeinen työsuhde on päättynyt 1-6 kuukautta sitten (2,9 %) ja eräs työsuhde on päättynyt 7-12 kuukautta sitten (1,5 %). Vastaajista päätoimisia opiskelijoita on nykyään 4,4 % (3 henkilöä) ja perhevapaalla olevia on 5,9 % vastaajista (4 henkilöä). Vastaajista kahdella on erilainen tilanne, sillä toinen on vakituisessa työsuhteessa ja on yrittäjänä, kun taas toinen on 5 kuukautta töissä ja lopun aikaa opiskelee.

6.2.4 Yrittäjät

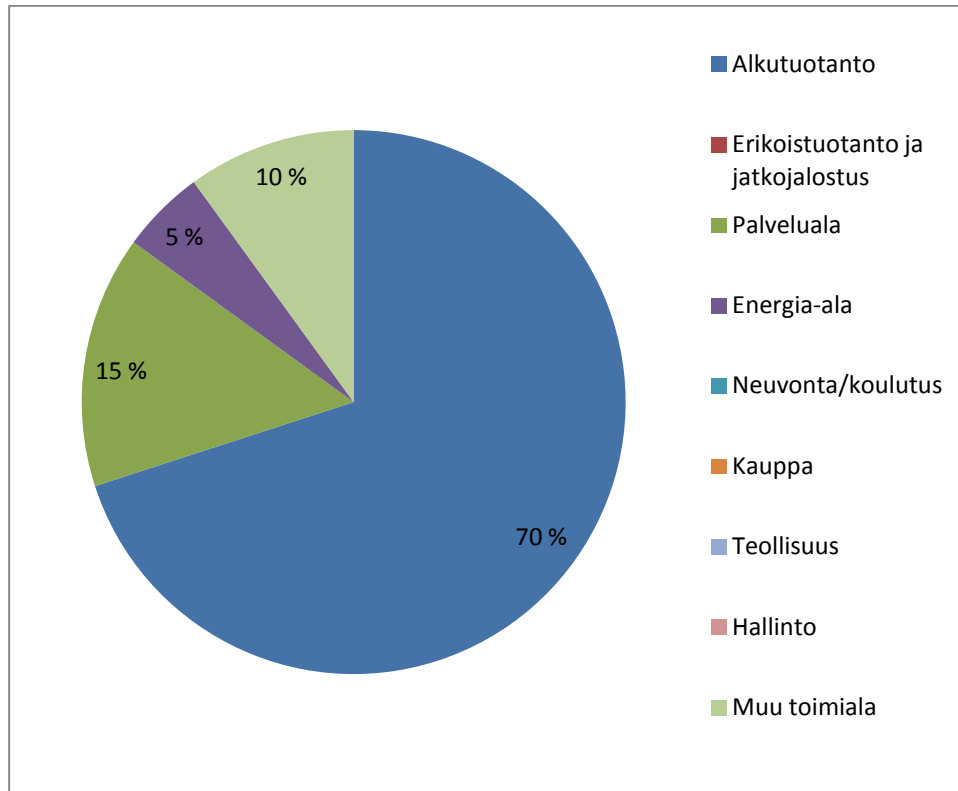
Kyselyyn vastanneista 21 henkilöä ilmoitti toimivansa yrittäjänä. Vastaajista 16,2 prosenttia oli toiminut yrittäjänä yli kolme vuotta ja toisaalta 8,8 prosenttia oli toiminut

yrittäjänä enintään puoli vuotta. Yritystoiminnan aloittamisessa on pientä eroa toimialojen kesken. Yrittäjät, jotka harjoittavat alkutuotantoa, ovat aloittaneet yritystoiminnan enimmäkseen ennen valmistumista tai alle vuosi valmistumisen jälkeen (ks. kuvio 6). Palvelualan ja energia-alan yritystoiminnan harjoittajat ovat aloittaneet yritystoiminnan enimmäkseen 1-3 vuotta valmistumisesta.

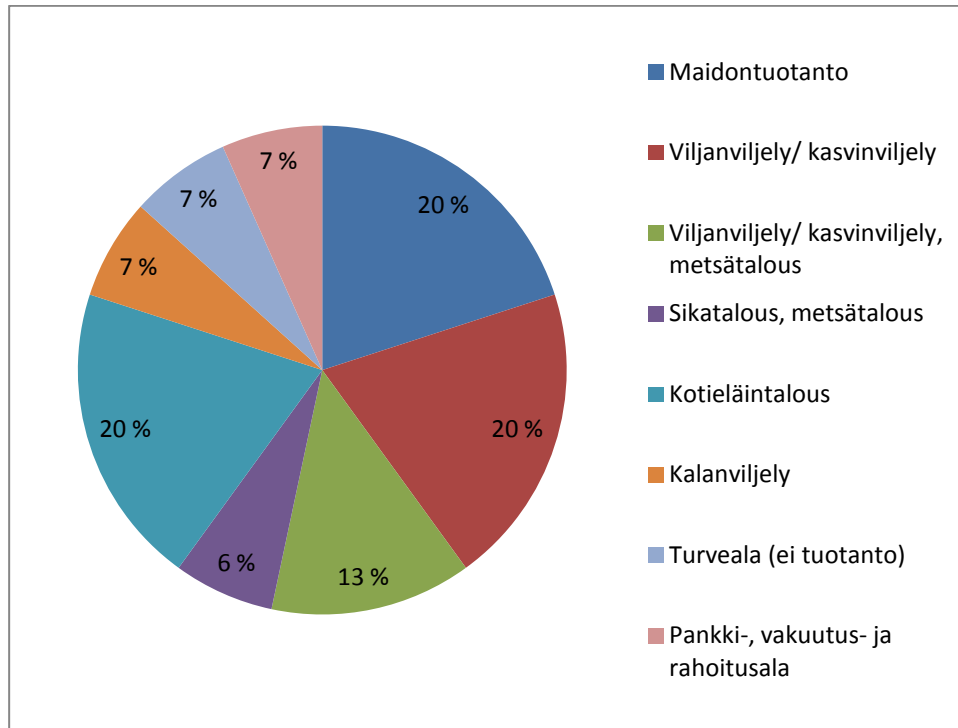
KUVIO 6. Agrologien yritystoiminnan aloitusajankohta

Suurimmalla osalla yrityksiä (20 kappaletta) toimialana on alkutuotanto ja toiseksi eniten on palvelualan yrityksiä. Energia-alalla on melko vähän yritystoimintaa, mikä selviää kuviosta 7. Kyselyyn vastanneista yrittäjistä erikoistuotannon ja jatkojalostuksen, neuvonnan, kaupan, teollisuuden ja hallinnon puolella ei työskennellyt ketään.

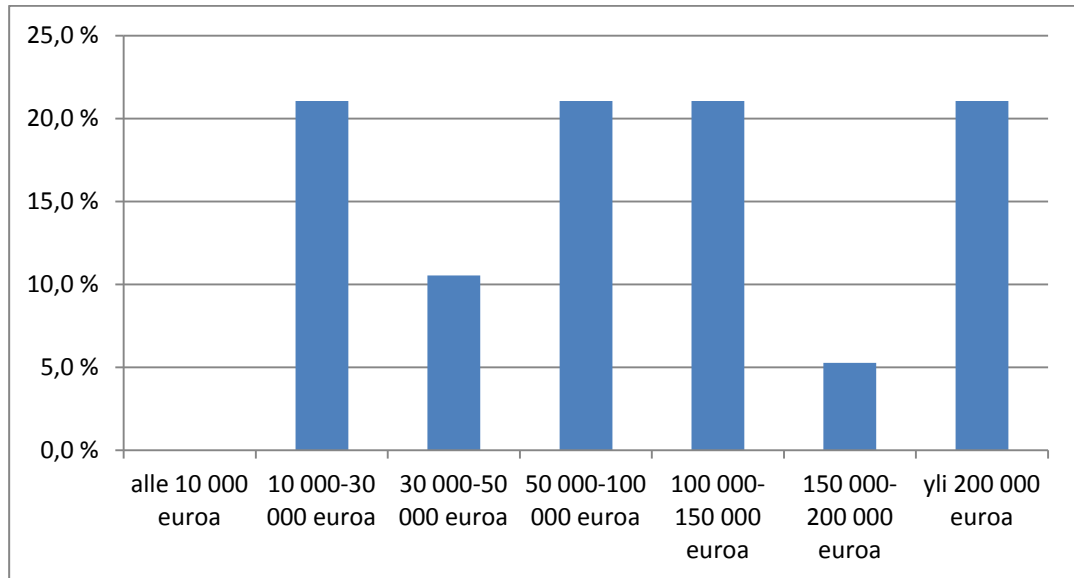
KUVIO 7. Yrityksen toimiala

Toimialojen tarkennuksessa yrityksistä 15 ilmoitti harjoittavansa yleisimmin perinteisiä toimialoja, kuten maidontuotantoa, viljan-/ kasvinviljelyä, sekä emolehmä- ja lihantuotanto sekä lisäksi metsätaloutta. Vastausta toimialojen tarkennukseen ei saatu kaikilta yrityksiltä. Harvinaisempia toimialoja olivat turveala (ei tuotanto), kalanviljely, sikatalous, sekä pankki-, vakuutus- ja rahoitusala. Toimialoille melko yleistä oli, että yritystoiminta sisälsi useamman toimialan, kuten esimerkiksi viljanviljely ja metsätalous, sillä yrityksistä 20 %:lla oli yhdistettyä toimintaa (ks. kuvio 8). Kotieläintalous käsittää sikatalouden, emolehmätuotannon sekä lihantuotannon, sillä näitä toimialoja harjoitti ainoastaan yksi yritys kutakin.

KUVIO 8. Yritysten toimialojen tarkennukset

Yritykset työllistävät 1-3 henkilöä ja ovat näin ollen melko pieniä yrityksiä. Yritysten liikevaihto jakautuu neljän liikevaihtoluokan kesken tasan (21,1 %), niiden 19 yrityksen osalta jotka ilmoittivat liikevaihtonsa (ks. kuvio 9).

KUVIO 9. Yritysten liikevaihto

Yritysten kehittymisnäkymiä tarkasteltaessa voidaan havaita, että yli puolet yrityksistä pitää todennäköisenä liikevaihdon kasvua, sillä yrityksistä 55 prosenttia pitää todennäköisenä, että liikevaihto kasvaa jonkin verran ja 10 prosenttia pitää todennäköisenä liikevaihdon huomattavaa kasvua. Nykyistä liikevaihtoa tarkasteltaessa nousee esiin, että etenkin liikevaihdon ollessa yli 100 000 euroa pidetään todennäköisenä liikevaihdon kasvua. Liikevaihdon ollessa 50 000 - 100 000 euroa, pidetään todennäköisenä että liikevaihto supistuu ainakin jonkin verran, kun taas 30 000 - 50 000 euron liikevaihdon yrityksissä liikevaihto supistuu huomattavasti. Toisaalta, aineiston pohjalta voidaan havaita positiivinen asia yritystoiminnassa, sillä yksikään yritys ei ole ajamassa yritystoimintaansa alas.

6.3 Työtehtävät

6.3.1 Tehtävien luonne

Valmistumisen jälkeiset työtehtävät ovat olleet luonteeltaan enimmäkseen tuotanto-tehtäviä, asiakas- tai potilastyötä, sekä toimistotyötä. Neljännes kaikista työtehtävistä on ollut luonteeltaan muunlaisia kuin vaihtoehdot (ks. taulukko 3). Tällaisia tehtäviä ovat olleet muun muassa yrittäjä, tarkastus- ja toimistotehtävät, valvonta- ja vi-

ranomaistyöt, turvetuotanto sekä asiantuntijatyöt. Lisäksi huoltoaseman kassalla, apu- ja siivoustöissä on valmistumisen jälkeen agrologeja ollut töissä. Nykyisen työpaikan työtehtävät ovat luonteeltaan samankaltaisia kuin ensimmäisen, mutta niiden lisäksi valmistuneet työskentelevät myös opetus- ja kasvatustehtävissä sekä markkinointi-, myynti- ja ostotehtävissä.

TAULUKKO 3. Ensimmäisen ja nykyisen päätyön luonne

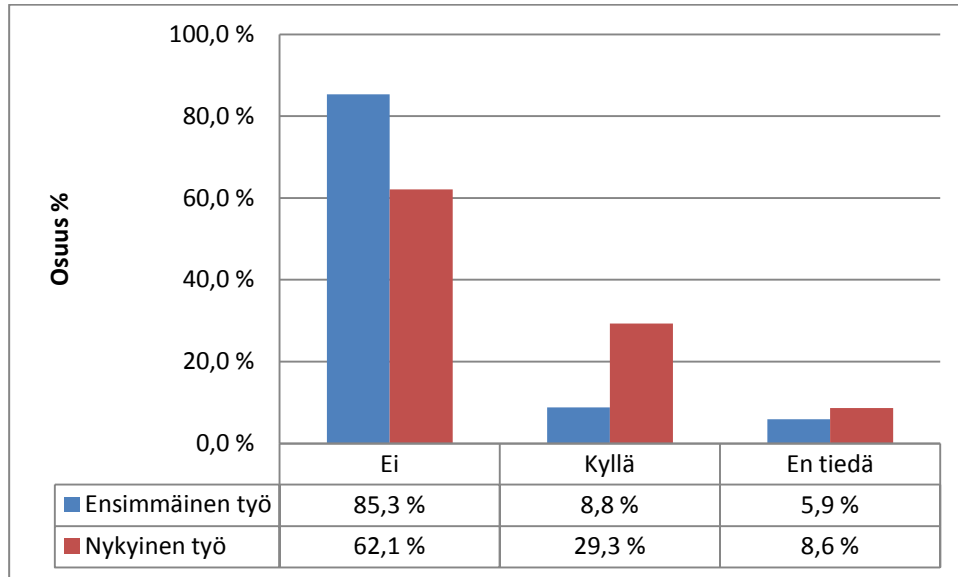
Tehtävien luonne	Ensimmäinen päätyö (%)	Nykyinen työ (%)
Tutkimus tai tuotekehitys	5,9	5,2
Opetus tai kasvatustyö	5,9	10,3
Koulutus	2,9	3,4
Johto- ja esimiestehtävät	2,9	6,9
Konsultointi	1,5	3,4
Asiakastyö/potilastyö	13,2	12,1
Markkinointi, myynti tai osto	8,8	13,8
Suunnittelu-, kehitys- tai hallinto	2,9	3,4
Viestintä- ja mediatyö	1,5	1,7
Toimistotehtävät	10,3	8,6
Taiteellinen työ	0,0	0,0
Kirkollinen työ	0,0	0,0
Rahoitus ja taloushallinto	0,0	1,7
Tuotantotehtävät	19,1	12,1
Muu tehtävien luonne	25,0	17,2

Miehet työskentelevät enimmäkseen markkinointi-, myynti- ja ostotehtävissä sekä tuotantotehtävissä. Naiset sen sijaan työskentelevät enimmäkseen opetuksen tai kasvatuksen, asiakas- tai potilastyön, toimistotehtävien sekä markkinointi-, myynti- ja ostotehtävien parissa.

6.3.2 Työn ja koulutuksen vastaavuus

Kyselyyn vastanneet AMK-agrologit ovat olleet työelämässä keskimäärin 2,4 vuotta, josta noin 1,7 vuotta on ollut korkeakoulutusta vastaavaa työtä. Tulokset ovat noin puolet Kirjalaisen (2010, 17) selvityksen tuloksista, mikä johtuu todennäköisesti siitä, että aineiston vastaajissa suurin joukko oli vuosina 2009 ja 2011 valmistuneita, joille ei ole vielä ehtinyt kertyä useita työvuosia.

Vastaajista vajaa kymmenesosa kertoo tutkinnon olleen vaatimuksena ensimmäiseen työhön. Nykyisen työn vaatimuksena tutkinnon koetaan olleen reilussa neljänneksessä (29 %) vastauksia (ks. kuvio 10).

KUVIO 10. Vastaajien näkemys siitä, oliko heidän suorittamansa tutkinto vaatimuksena ensimmäiseen ja nykyiseen työhön.

Vastaajien näkemykset tutkinnon vaatimuksesta työn saamiselle ovat osin samankaltaisia Kirjalaisen selvityksen kanssa, etenkin vastaajien osalta, jotka eivät tiedä oliko tutkinto vaatimuksena työn saamiselle. Vertailtaessa käsillä olevaa aineistoa ja Kirjalaisen selvityksen tuloksia (2010, 17), voidaan havaita, että Kirjalaisen tulokset jakautuvat tasaisemmin kuin käsillä olevassa aineistossa. Kirjalaisen (2010, 17) selvityksen mukaan osuudet jakautuvat lähes tasan vastaajien välillä, jotka näkevät tutkinnon olleen vaatimuksena työn saamiseen ja niiden, jotka näkevät että tutkinto ei ole ollut vaatimuksena työn saamiseen (ks. tarkemmin Kirjalainen 2010, 17 taulukko 16).

Tietämättömyys tutkinnon vaatimuksesta työn saamiseen voi selittyä Kirjalaisen mukaan sillä, että kun työkokemus lisääntyy, kasvaa työkokemuksen merkitys työnhaussa ja työnantajien valinnoissa (Kirjalainen 2010, 18).

Työn vaativuustason koetaan vastaavan hyvin koulutustasoa, sillä keskimäärin 44 prosenttia vastauksista on tässä vaihtoehdossa. Keskimäärin vajaa viidennes vastaajista kokee työn vaativuustason olevan koulutustasoa vaativampaa, sillä ensimmäisen työn osalta osuus on noin kymmenesosa, mutta nykyisen työn osalta vastaava osuus on reilu neljännes. Keskimäärin reilu neljännes kokee työn vaativuustason olevan koulutustasoaan osittain alhaisempi, mutta ensimmäisen ja nykyisen työn välillä on melko suuria eroja. Keskimäärin reilu kahdeksasosa kokee työn vaativuustasoltaan selvästi alhaisemmaksi kuin koulutustasonsa (ks. taulukko 4).

TAULUKKO 4. Työn vaativuustaso ja koulutustason vastaavuus

Vaativuustaso	Ensimmäinen työ (%)	Nykyinen työ (%)
Työ on koulutukseen nähden vaativampaa	8,8	27,6
Työ vastaa hyvin koulutustasoa	42,6	46,6
Työn vaativuustaso on koulutustasoa osittain alhaisempi	33,8	15,5
Työn vaativuustaso on koulutustasoa selvästi alhaisempi	14,7	10,3

Kaksi merkittävintä syytä toimia muissa kuin koulutustasoa vastaavassa työssä ovat työn mielenkiintoisuus sekä se, että ei ole saanut koulutustasoaan vastaavaa työtä, kuten taulukko 5 osoittaa.

TAULUKKO 5. Syy työn vastaanottamiseen, joka ei vastaa koulutustasoa.

Syy	Osuus (%)
Jatkaa työssä, jossa oli ennen valmistumista	17,4
Ei ole saanut koulutustasoa vastaavaa työtä	21,7
Työ on muuten mielenkiintoisempaa	21,7
Palkka ja/tai työehdot ovat paremmat	13,0
Muu koulutus on ohjannut nykyiseen tehtävään	8,7
Ei ole halunnut toimia koulutustasoa vastaavissa töissä	13,0
Muu syy	4,3

Avoimista vastauksista käy ilmi esimerkiksi aikaisemmin opintojen vaikutus.

Olen opiskellut sattumalta eri alaa

6.4 Työssä tarvittavat tiedot ja taidot

Työssä tarvittavat valmiudet suhteessa tutkinnon antamiin valmiuksiin

Työssä tarvittavissa valmiuksissa nousevat esiin yleisiä työelämävalmiuksia sekä oman alan tehtävien käytännön taidot. Nykyisessä työssään vastaajien mielestä tärkeitä ovat ongelmanratkaisutaidot, ryhmätyö ja muut sosiaaliset taidot, organisointi- ja koordinoititaidot, oppimiskyky, joustavuus ja sopeutumiskyky sekä kyky itsenäiseen työskentelyyn. Vastaajien mielestä ammattikorkeakoulu antoi muun muassa valmiudet tiedonhankkimiseen, tieto- ja viestintätekniikan taitoja, teoreettisen osaamisen omasta alasta, itsenäisen työskentelyn kyvyn, mutta myös joustavuutta ja sopeutumiskykyä (ks. liite 1). Erityisosaamiseen, kuten yritystoiminnan perusteiden tuntemus, lainsäädäntö tai taloussuunnittelu ja budjetointi korostuivat hiukan eri tavoin nykyisessä työssä ja siinä, miten ne kehittyivät ammattikorkeakoulussa. Avoinnissa vastauksissa mainitaan venäjän ja viron kielillä tapahtuva viestintä.

Ammattikorkeakoulun koetaan kehittäneen eniten tiedonhankintataitoja, tieto- ja viestintätekniikan taitoja sekä kykyä itsenäiseen työskentelyyn. Lisäksi ammattikorkeakoulun koetaan kehittäneen viestintää suomen kielellä.

Kokemuksia omasta osaamisesta ja sen merkityksestä työelämässä

Vastaajilta kysyttiin kokemuksia heidän omasta osaamisestaan ja sen merkityksestä työelämässä. Vastaajien kokemuksista nousevat esiin, että työelämässä koetaan olevan hyötyä kasvintuntemuksesta, käytännön työtaidoista sekä monipuolisista tiedoista.

ihan ok pohjat tuli, kasviosta ollut suurin hyöty.

perustietoa monelta alalta,

Monipuolinen tietämys maa- metsä ja ympäristöasioista tukee työtehtäviäni bioenergia-alalla.

Oma osaaminen on auttanut työasioissa.

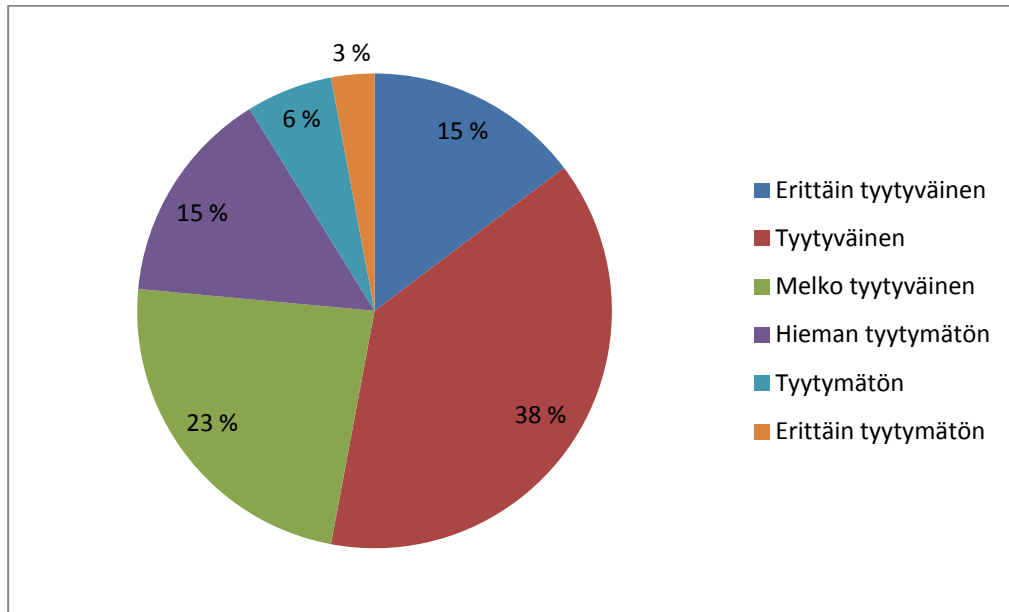
Sain pätevyyden kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisena työskentelyyn

6.5 Tyytyväisyys koulutukseen ja työhön

6.5.1 Tyytyväisyys suoritettuun tutkintoon

Tyytyväisyyttä suoritettuun ammattikorkeakoulututkintoon työuran kannalta voidaan tarkastella palkkauksen, työtehtävien, työn vaativuustason sekä työmarkkinatilanteiden pohjalta.

Kyselyyn vastanneet olivat suurimmaksi osaksi tyytyväisiä suorittamaansa tutkintoon, sillä 76,5 % on vähintään melko tyytyväisiä suorittamaansa tutkintoon. Erittäin tyytyväisiä oli 14,7 % vastaajista, mutta toisaalta tyytymättömiä sekä erittäin tyytymättömiä henkilöitä oli vastaajien joukossa, mikä ilmenee kuviosta 11. Tyytyväisyyden keskiarvo on 4,32 asteikon ollessa yhdestä kuuteen (1=erittäin tyytymätön... 6=erittäin tyytyväinen).

KUVIO 11. Tyytyväisyys suoritettuun tutkintoon työuran kannalta

Tyytyväisimpiä suorittamaansa tutkintoon olivat maatalouteen suuntautuneet vastaajat, sillä vähintään melko tyytyväisiä on 85 prosenttia vastaajista sekä bioenergiaan suuntautuneet, joista vähintään melko tyytyväisiä on 75 prosenttia. Tutkinnoissaan muuhun suuntautuneet ovat myös tyytyväisiä suorittamaansa tutkintoon, sillä vähintään melko tyytyväisiä on 80 prosenttia vastaajista. Tyytymättömiä suorittamaansa tutkintoon olivat ympäristöön suuntautuneet, sillä hieman tai enemmän tyytymättömiä on 55 prosenttia vastaajista.

Miehet ovat tyytyväisempiä suorittamaansa tutkintoon kuin naiset. Tarkasteltaessa tyytyväisyyttä suoritettuun tutkintoon palkkojen mukaan voidaan havaita, että alle 1500 euroa ja toisaalta yli 4000 euroa ansaitsevat miehet ovat melko tyytyväisiä suorittamaansa tutkintoon, kun taas keskimääräistä palkkaa saavat (2001-2500 euroa) ovat tyytyväisiä suoritettuun tutkintoon. Naiset, jotka ansaitsevat 2501-3000 euroa, ovat tyytyväisiä suorittamaansa tutkintoon, mutta naiset joiden palkka on keskitasoa tai hiukan sitä alhaisempi (1500-2000 euroa, 2001-2500 euroa), ovat hieman tyytymättömiä ammattikorkeakoulututkintoonsa kuin keskimääräistä palkkaa paremmin ansaitsevat. Yleisesti ottaen tulotaso näyttää vaikuttavan tutkintotyytyväi-

syyteen, sillä korkeampaa palkkatasoa saavat ovat tyytyväisempiä suorittamaansa tutkintoon kuin alhaisempaa palkkatasoa ansaitsevat.

Tyytyväisimpiä tutkintoon työuransa kannalta ovat tutkimuksen, opetuksen, koulutuksen, johto- ja esimiestehtävissä, konsultointi, suunnittelu-, kehitys- ja hallintotehtävissä sekä rahoituksen parissa työskentelevät (vähintään melko tyytyväisiä 100 %). Tyytyväisten osuus on alhaisempaa toimistotehtävien (60 %) ja tuotantotehtävien parissa sekä markkinointi-, myynti- tai ostotehtävissä (75 %) työskentelevillä. Tulos on samanlainen kuin Kirjalaisen selvityksen tulos (ks. tarkemmin Kirjalainen 2010, 24).

Työn vaativuustason ollessa koulutusta hyvin vastaavaa tai vaativampaa, ovat vastaajat olleet tyytyväisiä suorittamaansa ammattikorkeakoulututkintoon. Tyytymättömyyttä on havaittavissa vastaajissa, joiden mielestä työn vaativuustaso on koulutustasoa alhaisempaa.

Työmarkkinatilanteita vertailemalla voidaan havaita, että vakituisessa kokopäivätyössä sekä määräaikaisessa kokopäivätyössä olevat vastaajat ovat tyytyväisempiä kuin osa-aikatyössä olevat. Yrittäjät ovat suurimmaksi osaksi tyytyväisiä suorittamaansa korkeakoulututkintoonsa, sillä yrittäjistä vähintään melko tyytyväisiä on 60 prosenttia. Tyytymättömämpiä ovat 1,5 prosentin osuudella päätoimiset opiskelijat ja perhevapaalla olevat, mutta prosenttiosuus käsittää hyvin pienen vastaajamäärän sillä tämä 1,5 prosenttia vastaa yhtä henkilöä.

Tutkintoon tyytyväiset kuvailevat tutkintoa laajaksi ja perus- ja lisätietoa antavaksi, sekä monipuoliseksi.

Tutkinto on erittäin laaja-alainen ml. metsätalous. Opinnot oli suunniteltu erittäin loogisesti siten, että jokainen kurssi tuki seuraavaa ja niiden välillä oli selkeä asiayhteys. Esim. tuotannon kannattavuus oli yhdistetty selkeästi rakennus- ja tuotannosuunnittelua sisältäviin kursseihin. Erityisen tyytyväinen olen siihen, että tutkinto sisälsi paljon taloudenhallintaan liittyviä opintoja ja niitä opetettiin tarpeeksi selkeästi ja käytäntöön yhdistäen. Ne ovat ehdottomasti tutkinnon tärkeimpiä asioita.

Tutkinto antoi hyvät perustiedot monipuolisesti monesta asiasta, sekä kanavat tiedon löytämiseen myöhemminkin

Koulutuksen myötä osa on saanut parempaa palkkaa.

No ainakin nykyisessä työpaikassani tienaan tutkinnollani satasen enemmän kuin ilman sitä.”

AMK-koulutus nosti palkkaluokkaa reilusti opettajan toimesta

Tutkintoon tyytymättömien vastauksissa ilmenee opetuksen laatuun sekä työllistymiseen liittyviä ongelmia.

Koulutuksen alkaessa annettiin ehkä vähän liian "ruusuinen" kuva agrologin työllistymisestä. Kuitenkin olen tavallaan työllistynyt koulutustani vastaavalle alalle, tai ainakin siitä on ollut paljon sovellettavaa hyötyä.

Osassa kursseja jäi oppiminen melko vajaaksi ja tiedot hankkimatta, vaikka motivaatiota ja halua olisi ollut. Työelämä ollut se "korkeakoulu" missä asiat on oppinut.

Tutkinnon avulla olen saanut töitä joten siihen olen tyytyväinen, mutta en koe että olisin saanut kaikkea tarpeellista tietoa tutkinnon aikana ja asiat on täytynyt opetella työssä ollessa!

Koulutuksen taso ei vastannut odotuksiani eikä se antanut riittävästi valmiuksia työelämään (oman alan töihin). Työnantajat odottavat AMK-agrologiksi valmistuneilta enemmän osaamista.

Asiat ja tiedot, joista halusin oppia, jouduin hankkimaan koulun ulkopuolelta. Opettajista ei löytynyt oman kiinnostukseni osajia. Osa opettajista oli rehellisesti sanottuna huonoja, ei opettajaihmissä.

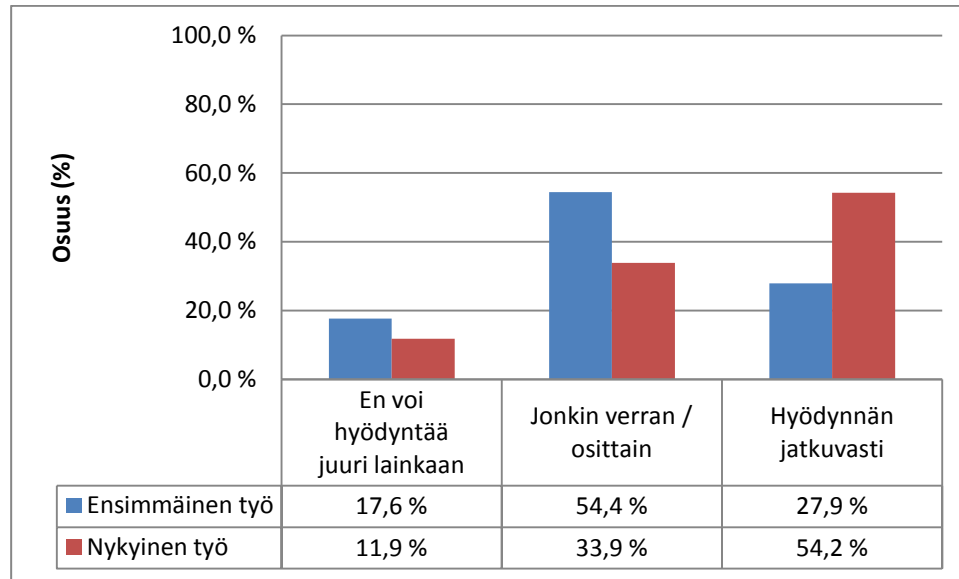
Tutkinto on hyvin laaja ja monipuolinen, minkä vuoksi opiskelijoiden eri lähtökohdat ovat vaikuttaneet joidenkin kokemuksiin koulutuksesta negatiivisesti.

melko kattavat tiedot ja taidot kertyi, mutta enempäänkin olisi ollut resursseja itsellä

Ei antanut minkäänlaista pohjaa työelämään. Kaupunkilais tyttö, joten ei ollut valmiiksi mitään pohjaa opinnoille, eikä koulu antanut mitään käytännön valmiuksia työelämään. Pelkkää sillisalaattia koko opinto

hässäkkä. Traktorin öljynvaihtoa sekä tehometsätalouden opintoja ja kaikkea siltä väliltä.

Työuran edetessä ja työkokemuksen lisääntyessä suurin osa vastaajista on pystynyt hyödyntämään korkeakoulussa oppimiaan asioita. Vastaajista yli puolet (54,2 %) pystyy hyödyntämään oppimiaan asioita jatkuvasti nykyisessä työssään (ks. kuvio 12).

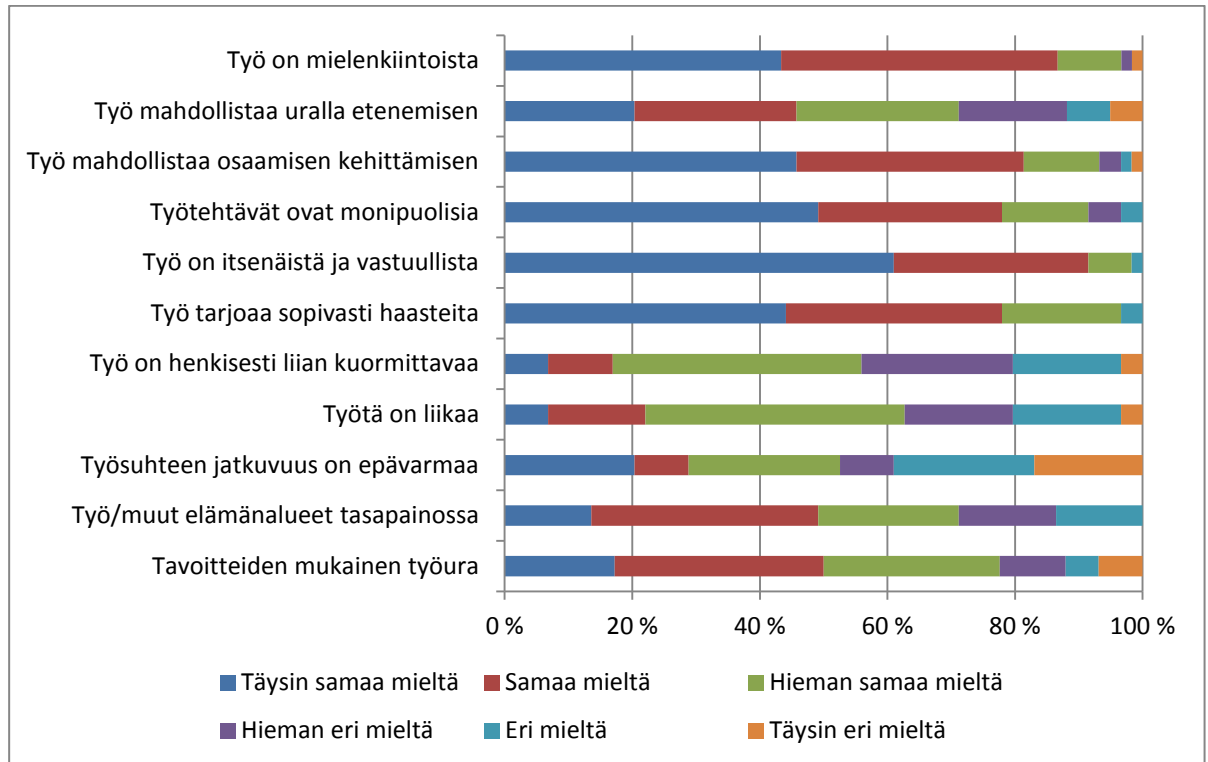

KUVIO 12. Korkeakoulussa opittujen asioiden hyödyntäminen ensimmäisessä ja nykyisessä työssä

6.5.2 Tyytyväisyys nykyiseen työhön

Nykyiseen työhön vastaajat vaikuttivat olevan suhteellisen tyytyväisiä tarkasteltaessa tyytyväisyyttä nykyiseen työhön ja työn ominaisuuksia. Tuloksista korostuvat työn sopivasti tarjoamat haasteet, työn mielekkyys ja monipuolisuus.

Vastaajien tyytyväisyyttä työn eri ominaisuuksien välillä on esitetty kuviossa 13. Vastauksista ilmenee osittain määräaikaisten- ja osa-aikaisten työsuhteiden vaikutus, sillä työsuhteen jatkuvuus koettiin osittain epävarmaksi (samaa tai täysin samaa mieltä 28,8 prosenttia).

KUVIO 13. Tyytyväisyys nykyiseen työhön

Aineistosta selviää, että osa vastaajista kokee epävarmaksi työn jatkuvuuden ja osa koki myös työn henkisen kuormittavuuden jonkin verran suuremmaksi kuin toiset. Naiset kokevat työn olevan henkisesti kuormittavampaa kuin miehet, sillä naisista 52 prosenttia oli vähintään hieman samaa mieltä ja miehistä 39 prosenttia. Työn luonne ei selitä työn henkistä kuormittavuutta. Kuormittavuutta selittää tutkimuksen mukaan osittain ikä, sillä alle 30-vuotiaat kokevat työn olevan henkisesti kuormittavampaa kuin yli 30-vuotiaat vastaajat. Määrällisesti työtä koetaan olevan liikaa, sillä vähintään hieman samaa mieltä olevien osuus on yhteensä 63 prosenttia.

Työn jatkuvuuden koettiin olevan suhteellisen epävarmaa, sillä vähintään hieman samaa mieltä oli reilu puolet (52,5 %) vastaajista. Naiset kokivat työn jatkuvuuden epävarmemmaksi kuin miehet, sillä naisista 30 prosenttia ja miehistä 11 prosenttia on väitteen kanssa samaa tai täysin samaa mieltä.

Kirjalainen (2010, 27) kertoo selvityksessään luonnonvara- ja ympäristöalalla työskentelevien kokevan työsuhteen jatkuvuuden epävarmaksi, mihin vaikuttavat sukupuoli sekä nykyisen työn luonne. Kirjalaisen selvityksen mukaan iällä ei ollut havaittavissa vaikutusta.

6.6 Kouluttautuminen, urakehitys ja tulevaisuuden suunnitelmat

6.6.1 Osallistuminen koulutukseen valmistumisen jälkeen

Koulutukseen osallistumattomia on eniten valmistumisen jälkeen, mikä voi johtua suhteellisen suuresta määräaikaisten työsuhteiden osuudesta ja yrittäjyydestä, mikä vuoksi ei ole osallistuttu työnantajan järjestämiin koulutuksiin. Muihin koulutuksiin tai tutkintoon osallistuneiden suuri osuus selittyy osittain alan vaihtamisilla, mikä taas johtuu osin huonosta työllistymisestä. Suhteellisen korkeat osuudet koulutuksissa (ks. taulukko 6), kuten toiseen korkeakoulututkintoon tähtäävissä, heijastuvat vastaajien halusta kehittää itseään.

TAULUKKO 6. Koulutukseen osallistuminen valmistumisen jälkeen

Koulutustyyppi	Osuus (%)
Työnantajan järjestämä tai kustantama koulutus	22,1
Työvoimakoulutus	2,9
Ammatillinen erikoistumiskoulutus, pätevyitysmiskoulutus tms.	2,9
Opintoja tähtäimessä toinen korkeakoulututkinto	10,3
Opintoja tähtäimessä ylempi AMK-tutkinto	2,9
Tieteellisiä jatko-opintoja	0,0
Muu koulutus tai tutkinto	13,2
Ei ole osallistunut koulutukseen	45,6

Kirjalaisen (2010, 28) mukaan luonnonvara- ja ympäristöala tutkinnon suorittaneista vähän vajaa viidennes ei ole osallistunut koulutukseen, mutta reilu puolet on osallistunut työnantajan järjestämään koulutukseen. Vertailtaessa käsillä olevaa aineistoa Kirjalaisen selvitykseen, voidaan havaita, että valmistumisen jälkeen työnantajan

järjestämässä koulutuksissa käy lähes puolet vähemmän, kun taas koulutukseen osallistumattomia on lähes puolet enemmän.

Ammatillisiin erikoistumiskoulutuksiin ja pätevyitysmiskoulutuksiin osallistuneet vastaajat ovat suorittaneet esimerkiksi ammatillisen opettajakoulutuksen ja ympäristöhuollon ammattitutkinnon valmistuen jäteneuvojaksi. Lisäksi vastaajat ovat suorittaneet hygieniapassin ja henkilökohtaisen avustajan täydennyskoulutukset.

Toiseen korkeakoulututkintoon tähtääviä vastaajia on seitsemän ja tutkintoja yhtä paljon. Parin vuoden sisään mahdollisesti valmistuvia tutkintoja ovat MMM, Seinäjoen ammattikorkeakoulun kulttuurialan tutkinto sekä ympäristötiede ja -teknologian filosofian maisterin tutkinto. Eräissä vastauksessa kerrottiin metsätalousinsinööri tutkinnosta, joka tosin jäi kesken. Lisäksi terveystieteitä, maisterin tutkinto yliopistossa ja JYU:n tietotekniikka -tutkinto mainittiin vastauksissa. Vuonna 2012 valmistuu mahdollisesti kaksi ylemmän ammattikorkeakoulun tutkintoa, mutta vastauksesta ei ilmene alaa tai tutkintoa.

Muita koulutuksia tai tutkintoja vastaajat ilmoittivat suorittaneensa esimerkiksi luontoon ja ympäristöön liittyen, kuten luontoyrittäjä, keruuneuvoja sekä Jyväskylän avoimessa yliopistossa ympäristötieteen perusteita. Opetukseen liittyviä olivat aineenopettajan tutkinto, pedagogiset opinnot sekä perhepäivähoitajan ammattitutkinto oppisopimuskoulutuksena. Vastauksissa mainittiin myös talouspuoleen liittyviä tutkintoja, kuten tradenomi, taloushallinto merkonomia ja ammatti-isännöinti tutkinto. Esiin nousivat lisäksi erilaiset koulutuspäivät ja korkea-asteen oppisopimustyyppinen täydennyskoulutus sekä eläintenhoitajan tutkinto.

Vastaajat olisivat kiinnostuneet lisäkoulutuksesta useasta aihealueesta. Esiin nousevat kotieläintuotantoon, talouteen ja yritystoimintaan sekä ympäristöön liittyvät koulutukset. Vastauksista heijastuvat itsensä kehittäminen ja oman ammatillisuuden vahvistaminen sekä sen ylläpitäminen.

Työssäkäynnin ja itsensä kehittämisen kannalta, lisäkouluttautuminen on aina tarpeen jatkuvasti muuttuvalla alalla. Olen kiinnostunut mm. maatilayrityksen

johtamiseen liittyvästä koulutuksesta. Muutenkin olen innostunut kehittämään itseäni tällä alalla ja näin vahvistamaan omaa ammatillisuuttani.

ympäristöpuolen kehittyminen/ viimeisimmät tiedot alalta

Esimiestyö, yrityksen johtaminen

Jotain mikä päteväittäisi esimerkiksi oman yrityksen perustamiseen. Tai kursseja, joilla saisin spesifioitua osaamistani niin, että kelpaisin työnantajille.

6.6.2 Päätoiminen opiskelu

Valmistumisen jälkeen päätoimisina opiskelijoina on ollut jossakin välissä 16,2 prosenttia vastaajista. Tulos on samaa luokkaa kuin Kirjalaisen (2010, 28) selvityksen tulos, sillä reilu kymmenennes oli ollut päätoimisia opiskelijoita Kirjalaisen selvityksessä. Keskimäärin päätoimista opiskelua on kestänyt vuodesta puoleentoista vuoteen. Päätoiminen opiskelu on yleisempää miehillä, sillä miehistä 11 prosenttia (2 kappaletta) ja naisista 2 prosenttia (1 kappale) oli päätoimisia opiskelijoita. Nykyään päätoimisia opiskelijoita on 4,4 prosenttia vastaajista.

Tyytyväisyydellä suoritettuun korkeakoulututkintoon on merkitystä päätoimiseen opiskeluun. Valmistumisen jälkeen päätoimisesti opiskelleista 18 prosenttia on erittäin tyytymätön tai tyytymätön suorittamaansa korkeakoulututkintoonsa, mutta niistä jotka eivät ole opiskelleet päätoimisesti tyytymättömiä on vain seitsemän prosenttia. Tulos vastaa Kirjalaisen selvityksen tulosta (ks. Kirjalainen 2010, 29).

Nykyinen työmarkkinatilanne näyttää vaikuttavan jonkin verran siihen, onko vastaaja ollut päätoimisena opiskelijana tutkinnon suorittamisen jälkeen. Nykyisin vakituises- sa kokopäivätyössä olevista viisi prosenttia ja määräaikaaisessa kokopäivätyössä olevista 17 prosenttia on ollut valmistumisen jälkeen päätoimisena opiskelijana. Vastau- shetkellä perhevapaalla olevista neljännes on ollut opiskelijana.

Työn luonteella on hieman vaikutusta, siihen onko vastaaja ollut päätoimisena opiskelijana. Päätoimisia opiskelijoita on eniten ollut toimistotehtävissä ja opetus- tai kasvatustehtävissä, joissa molemmissa osuus on noin kolme prosenttia. Vähiten opiskelijoina on ollut tuotantotehtävissä, konsultointi, johto- ja esimiestehtävissä

sekä tutkimus- ja kehitystehtävissä työskentelevissä, joissa kaikissa osuus on noin kaksi prosenttia.

6.6.3 Urakehitykseen vaikuttavat tekijät

Kokonaisuudessaan työura koettiin kohtalaisen hyvänä, sillä vastausten keskiarvo sijoittuu hieman arvon neljä (=hieman samaa mieltä) yläpuolelle. Tulokset ovat hieman paremmat kuin Kirjalaisen selvityksessä (ks. Kirjalainen 2010, 30). Työuralla etenemismahdollisuuksien keskiarvo Kirjalaisen selvityksessä oli 3,9 ja tavoitteiden mukaisen työuran keskiarvo oli 4,1, kun taas tutkimusaineistossa tulokseksi saatiin 4,2 ja 4,3.

Nykyisiä työmarkkinatilanteita vertailemalla voidaan havaita, että vakituudessa kokopäivätyössä olevat kokevat työnsä mahdollistavan uralla etenemisen (ks. taulukko 7). Päätoimisesti opiskelevien, perhevapaalla ja muussa tilanteessa olevien osalta vastauksia on vähän, joten näiden osalta tulokset ovat vain suuntaa antavia. Osa-aikaisten vastauksissa heijastuu työsuhteiden epävarmuus ja katkot työuralla, mitkä heikentävät uralla etenemisen näkymiä.

TAULUKKO 7. Uralla etenemisen mahdollisuudet ja uran tavoitteiden mukaisuus työmarkkinatilanteen mukaan

Nykyinen työmarkkinatilanne	Työ mahdollistaa uralla etenemisen*	Työura on tavoitteiden mukainen*
Vakituinen kokopäivätyö	4,95	4,63
Määräaikainen kokopäivätyö	4,06	4,44
Osa-aikatyö	2,50	3,25
Itsenäinen yrittäjä/ ammatinharjoittaja/freelancer	3,85	3,85
Työllistetty/ työharjoittelu	0,0	0,0
Työtön työnhakija	0,0	0,0
Päätoiminen opiskelu (johtaa tutkintoon tai arvosanaan)	5,0	5,0
Perhevapaa (äitiys-/isyys-/vanhempain-/hoitovapaa)	4,0	5,0
Muu tilanne	4,0	3,0

*Keskiarvo asteikolla 1=täysin eri mieltä...6=täysin samaa mieltä.

Sukupuolella on merkitystä vastaajien uralla etenemismahdollisuuksiin, sillä miehistä 75 prosenttia ja naisista 35 prosenttia ovat samaa tai täysin samaa mieltä väitteen kanssa. Uralla etenemisen mahdollisuuksilla on yhteys, siihen minkä ikäinen vastaaja oli suorittaessaan AMK-tutkinnon (ks. taulukko 8). Tyytymättömiä eli täysin eri mieltä tai eri mieltä väitteen kanssa olevien osuus on suurempi alle 30-vuotiaiden keskuudessa kuin myöhemmällä iällä suorittaneilla, sillä kolmestakymmenestä ikävuodesta ylöspäin tutkinnon suorittaneita ei ole lainkaan tyytymättömien joukossa.

TAULUKKO 8. Ikäluokittain näkemys siitä, miten työ mahdollistaa uralla etenemisen.

	alle 25 (%)	25-29 (%)	30-34 (%)	35-39 (%)	40-44 (%)	45-49 (%)	yli 49 (%)
Täysin eri mieltä	4	0	0	0	0	0	0
Eri mieltä	3	3	0	0	0	0	0
Hieman eri mieltä	7	7	0	0	0	0	0
Hieman samaa mieltä	6	4	1	6	1	3	0
Samaa mieltä	7	7	3	0	0	1	3
Täysin samaa mieltä	4	7	1	1	1	1	0

Kyselyssä kysyttiin vastaajien kokemuksia omasta työurasta. Ympäristöön suuntautuneilla AMK-agrologeilla on aineiston mukaan vaikeaa löytää oman alan töitä, koska työmarkkinoilla agrologi mielletään pelkästään maatalouteen liittyväksi.

6.6.4 Tulevaisuuden suunnitelmat

Kyselyn tuloksista heijastuu, että yli puolet aikoo jatkaa nykyisen kaltaisissa tehtävissä, mutta vastaajissa on myös alan vaihtoa suunnittelevia henkilöitä. Vastaajista kenenkään tulevaisuuden suunnitelmiin ei kuulu kansainvälisissä tehtävissä toimiminen, kun taas yritystoiminnan aloittajia vastaajista löytyy, mikä ilmenee taulukosta 9. Itsensä kehittämistä ja kunnianhimoa kertoo maisterin tutkinnon, ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon tai muun tutkinnon suorittamista aikovien osuus, mikä on lähes viidennes (17,6 %) vastanneista. Lisäksi vajaa kymmenesosa (8,8 %) haluaa vaativimpiin tehtäviin.

TAULUKKO 9. Vastaajien tulevaisuuden suunnitelmat

Suunnitelma	Osuus (%)
Aion jatkaa alalla nykyisenkaltaisissa tehtävissä	52,9
Aion siirtyä alalla vaativampiin tehtäviin	8,8
Aion toimia kansainvälisissä tehtävissä	0,0
Aion vaihtaa alaa	4,4
Aion toimia yrittäjänä	7,4
Aion opiskella, tavoitteena yliopistollinen maisterin tutkinto	5,9
Aion opiskella, tavoitteena ylempi AMK-tutkinto	2,9
Aion opiskella, tavoitteena muu tutkinto	8,8
Minulla on muita suunnitelmia	8,8

Alan vaihtoa suunnittelevilla syinä ovat esimerkiksi henkilökohtaiset syyt, haasteiden tavoittelemisen kun on ”kylästynyt olemaan kaupassa töissä”, mutta myös huono työllistyvyys sekä koulutustasoa vastaamattomat työtehtävät ovat syitä alan vaihtamiselle. Yritystoimintaa suunnittelevien toimialat liittyvät lähes kaikki maatalouteen, sillä toimialoiksi on kerrottu ”Maatalous”, ”Maatalousyrittäjä”, ”Maatalousyrittäjä, maidontuotanto”, ”lemmikkieläimet”, sekä ”taloushallinto ja isännöinti”.

Yliopistollisen maisterin tutkinnon suorittavien vastaajien tutkinnot liittyvät osin luontoon ja työympäristöön, sillä maisterin tutkinnon suorittavat tavoittelevat terveystieteiden maisterin tutkintoa (ergonomiasta), MMM ja joko agronomian tai ekonomin tutkintoa. Ylempää ammattikorkeakoulututkintoa tavoittelevat vastaajat suunnittelevat agrologi YAMK -tutkinnon suorittamista. Vastaajat, jotka aikovat opiskella muun tutkinnon, ovat aikeissa opiskella seuraavanlaisia tutkintoja: markkinoinnin erikoistutkinto, MBA, puutarhuri, tohtori, tietotekniikan filosofian maisteri ja perhepäivähoitajan ammattitutkinto.

Kyselyssä annettiin mahdollisuus kertoa tulevaisuuden suunnitelmistaan omin sanoin. Vastauksista heijastuu esimerkiksi osittainen epätietoisuus omasta työurasta.

En ole vielä päättänyt, mutta todennäköisesti tulen joko etsimään töitä toiselta alalta tai opiskelemaan uuden tutkinnon

Toivon että mieheni pystyy elättämään perheemme siihen asti, kunnes keksin mitä tehdä.

Toisaalta osa haluaa jatkaa tutussa ja turvallisessa ympäristössä.

Aion jatkaa nykyisessä työssäni.

Tulevaisuudessa osa vastaajista suunnittelee yrittäjyyttä ja alan vaihtoa.

Hankkia ensimmäinen työpaikka, saada pääomaa ja perustaa oma yritys. Monipuolisia suunnitelmia siis.

Puolison maatilalle töihin siirtyminen

Ammatillisen opettajan koulutus

6.7 Agrologi (AMK)-tutkinnon uudistaminen

6.7.1 Tutkintonimike

Agrologi (AMK) -tutkintonimike koetaan olevan muilla kuin maatalouteen liittyvillä aloilla jossain määrin työllistymisen kannalta vaikea, sillä tutkinnon laajuutta ja monipuolisuutta ei välttämättä tiedetä.

Yleisillä, alaan suuntautumattomilla työmarkkinoilla, agrologin tutkintoa ja sen sisältöä ei tunneta. Hyvin arvosanoin valmistunutta ei välttämättä kutsuta edes työhaastatteluun, koska tutkinnon sisältöä ja sen laajuutta ei tunneta. Mutta taas alaan kytköksissä olevilla työmarkkinoilla tutkinnon arvo tunnetaan edelleen ja sitä osataan arvostaa. Tosin myös käytännön kokemusta alalta vaaditaan haastavimmissa työtehtävissä.

Nimikkeenä Agrologi (AMK) on hyvin monelle tuntematon ja mielletään lähes yksinomaan perus maatalouteen liittyväksi ammatiksi. Koulutuksen monipuolisuus ja pitkä kesto yms. ei ole monen tiedossa ja siksi tutkintonimike saattaa olla jopa rasite ja rajaava tekijä työmarkkinoilla.

Omalla tavallaan nimike on rasite. On paljon ns. maatalous- ja maaseutu-työpaikkoja, joissa agrologi pärjäisi mainiosti. Silti monet muut ni-

mikkeet saavat näitä töitä. Esim. tradenomit. Toisaalta agrologi nimikkeenä ei ole tuttu kuin maatalousalan ihmisille.

Agrologi nimike on rasite koska se rinnastetaan vanhaan opistotason agrologi koulutukseen. Toisena rasitteena on se, että agrologeja pidetään pääsääntöisesti maanviljelijöinä.

Työllistymisen kannalta nimike koetaan vaikeaksi, kun joutuu selittelemään nimikettään ja sen koetaan jäävän toisten koulutustasojen varjoon.

Nimikettä pitää lähes aina selittää ja tarkentaa. samankaltainen nimitys agronomi ja liite AMK sekoittavat ammattinimikkeen käyttöä.

Tutukinto tunnetaan silloin, jos olet hakemassa maaseutua lähellä olevaan toimeen. Muissa paikoissa saat perustella, mikä on Agrologi.

Oikeastaan rasite. Moneen työhön vaatimuksena on yliopistotutkinto. Sitten on myös töitä joita voi tehdä ammattikoulututkinnolla. Agrologin koulutus on "vähän siltä väliltä" .

Tähän asti se on kai ollut rasite, kun töitä ei löydy. Vaikka olen erikoistunut ympäristöasioihin, aina on parempia hakijoita, jotka "oikeasti" ovat opiskelleet VAIN ympäristönsuojelua eli yliopiston käyneet saavat työpaikat. Moni sekoittaa agrologi-nimikkeen arkeologiaan tai arkkitehtiin!!! Omasta mielestäni agrologi on kuitenkin hyvä nimike.

Omaehtoista kokemusta ei ole, mutta tiedän joidenkin työnhakijoiden törmänneen kysymyksee: Sinulla on luonnonvara-alan tutkinto, miksi haet tällaiseen työhön. Kyseessä on ollut muu, kuin ko. alan työpaikka ja hakijoilla on vanha, muun alan tutkinto.

etu. välillä tosin ongelmia kun ei tiedetä mikä agrologi oikein on...

Maatalouteen liittyvillä aloilla agrologi (AMK) -tutkinnon koetaan olevan selvä etu, sillä se tunnetaan ja sitä arvostetaan.

Etu. Agrologi on vanha ja kunnioitettu nimike. Ammattiylpeys :-)

Etu. Alalla tunnettu ja arvostettu nimike. Tunnettuutta tarvitsisi lisätä yleisellä tasolla, on vieras nimike muilla aloilla.

Etu. Maatalous alan vhoja osaajia tarvitaan jatkossa enemmän. Suomen maatalous elää muutoksen kautta. Jäljelle jäävät viljelijät ovat yrittäjiä ja heidän ammattitaitonsa pitää olla vahvalla pohjalla.

Tutkintonimikkeestä on selvästi ollut hyötyä.

Hyvin työllistyneenä ja ehdottomasti oman alan löytäneenä ja ylpeänä Agrologi AMK:na koen, että tutkintonimikkeestäni on ollut minulle etua.

6.7.2 Koulutusohjelma

Vaihtoehtoisuus koulutusohjelmassa koetaan hyvin tärkeäksi, sillä täysin samaa mieltä olevien osuus on 69,1 prosenttia. Ennalta määrätyn, laaja-alaisen sisällön ei koeta olevan riittävä, sillä väitteen kanssa täysin eri mieltä on 13,2 prosenttia ja lähes eri mieltä olevia on 41,2 prosenttia. Vastaajien mielestä on välttämätöntä saada erikoistuminen opintojen loppuvaiheessa, sillä 61,8 prosenttia on täysin samaa mieltä väitteen kanssa ja melkein samaa mieltä olevia on 35,3 prosenttia. Tutkintotodistuksessa tulisi selvästi näkyä suoritettu erikoistuminen, sillä erikoistumisen koetaan olevan ratkaiseva tieto todistuksessa, mikä ilmenee taulukosta 10.

TAULUKKO 10. Tutkintouudistus

Väittäjä	Täysin samaa mieltä	Melkein samaa mieltä	Lähes eri mieltä	Täysin eri mieltä
Koulutusohjelmassa on oltava vaihtoehtoisuutta	69,1 %	27,9 %	2,9 %	0,0 %
Ennalta määrätty, laaja-alainen sisältö olisi riittävä koulutusohjelmassa	8,8 %	36,8 %	41,2 %	13,2 %
Opintojen loppuvaiheessa on välttämätöntä voida erikoistua (väh. 60 op) johonkin toimialan osa-alueeseen	61,8 %	35,3 %	2,9 %	0,0 %
Opintojen loppuvaiheessa suoritettu erikoistuminen (vähintään 60 opintopistettä) tulisi näkyä selkeästi tutkintotodistuksessa	58,8 %	36,8 %	2,9 %	1,5 %

6.7.3 Opetusmenetelmät

Tutkintoon kaivattaisiin muun muassa lisää käytännönläheistä opetusta, kielten opetuksen tehostamista sekä enemmän vuorovaikutusta työelämän kanssa. Vuorovaikutusta työelämän kanssa lisättäisiin siten, että luennoilla kävisi vierailijoita enemmän ja että harjoitustöitä tehtäisiin oikeisiin ja toiminnassa oleville yrityksille. Opetusmenetelmien toivottaisiin olevan innostavampia ja monipuolisempia. Opetusmenetelmissä korostuu oman aktiivisuuden tärkeys harjoitteluja sekä työelämää ajatellen.

Työharjoitteluiden ja muiden käytännönläheisten opetusmenetelmien lisääminen koetaan olevan ammattitaidon määrittäjänä. Lisäksi tulisi kehittää yhteistyötä työelämän eri toimijoiden kanssa.

Käytäntöä! Torvia harjoittelijoita opastaessa mennyt tämäkin aamu.

Mielestäni harjoittelut ovat ristiriidassa sen kanssa, että agrologista koitetaan tehdä monipuolista osaajaa työelämään: itse suoritin kaikki harjoittelut maatiloilla, koska esim. erikoistumisharjoitteluun ei otettu minnekään (puolen vuoden hakemisen jälkeen). Agrologeja tulisi saada harjoittelemaan enemmän organisaatioihin ja vaikkapa myynnin puolelle. Toisaalta opettajat ovat olleet vastaan ajatusta, että opiskelija menisi harjoittelemaan vaikka maatalouskaupan puolelle. Opetusmenetelmiin toivoisin monipuolisuutta, enemmän käytännönläheisyyttä, haastavuutta ja innostavuutta.

Mielestäni käytännön harjoituksia saisi olla enemmän. Nyt ne ovat harjoittelujen ja oman aktiivisuuden vastuulla lähes kokonaan, jolloin opiskelijat voivat olla hyvin eritasoisia käytännön töissä (riippuen harjoittelupaikoista ja omista lähtökohdista). Myös kielten opiskelua voisi mielestäni tehostaa.

Minusta tuntuu, että käytännön työtaidot ovat todella arvostettuja työelämässä, joten vastaan että lisää käytännön työtä. Tarkemmat oppimiskriteerit työharjoitteluille. Lehmää ei opi lypsämään eikä peltoa kynnemään paperilla.

Enemmän vielä työelämän kanssa vuorovaikutusta, yrityksistä asiantuntijoita kertomaan asioista. Harjoitustöiden tekemistä yrityksille.

Lisäksi erikoistumista tulevaisuuden varalle tulisi painottaa yhä enemmän ja mahdollistaa nopeampi valmistuminen.

pakolliset yhteiset amk opinnot ovat turhia ja koulutusta pitkittäviä, tilalle jotain alaan liittyvää sisältöä, kuten käytäntöä enemmän liittyen esimerkiksi tulevaan erikoistumiseen, mikä on mielestäni välttämätöntä.

Opetuksen toivotaan toisaalta sisältävän enemmän perustietoa, mutta toisaalta taas tulisi huomioida opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat.

Kurssien tulisi vastata enemmän annettua sisältöä ja opetuksen tasoa tulisi nostaa! Kurseilla tulisi keskittyä enemmän käytännön asioihin sekä käydä tarkemmin läpi myös perusasioita. Kaikki eivät ole lähtöisin maataloilta!!

Enemmän käytäntöä. ilman aiempaa maatalousalan koulutusta tai työkokemusta, pelkällä agrologikoulutuksella ei ole tarpeeksi tietoa käytännön maataloudesta. tai agrologikoulutuksen pääsyvaatimuksena pitäisi olla maatalousalan perustutkinto tai työkokemus. se on pohja jolle voi rakentaa virkamiestason tutkinnon. pelkkä lukiopohja on liian hatarra.

Opetuksessa pitäisi pystyä saamaan yhä enemmän valinnanvaraa ja vaihtoehtoisuutta sekä tehostaa eri korkeakoulujen yhteistyötä opintojen osalta.

Enemmän valinnaisuutta. Omasta mielestäni oli ainakin typerää opiskella lehmää kaksi vuotta ja odotella, milloin päästään ympäristöasioihin!

Vaihtoehtoisuutta opiskeluun enemmän! Kaikista ei todellakaan tule perhetilan jatkajia. Toisista ammattikorkeakouluista tai yliopistosta kurssien ottaminen omaan opintosuunnitelmaan pitäisi olla mahdollista ja helppoa --> valinnanvara kasvaisi ja pystyisi räätälöimään oman tutkintonsa monipuolisemmin.

Vastauksista ilmenee opetushenkilökunnan ja kurssilla olevien opiskelijoiden välisen kommunikoinnin sekä yhteistyön vaikeuksia.

Ryhmätöitä voisi vähentää, sillä niissä on aina mukana siivellä eläjiä, ja niiden tekeminen on monesti hemmetin työlästä. Työelämässäkin asiat on kuitenkin yleensä ratkaistava itsenäisesti. Opetuksessa ei myöskään tulisi keskittyä nippelitietoon vaan mieluummin vaikka vähemmän kattavasti laaja-alaisempaan kenttään. Nippelitiedon voi jokainen itse sitten selvittää. Etätyöskentely on myöskin pakko saada toimimaan, omien

opintojen kohdalla moni opettaja oli hyvin nihkeä asiaan. Se nimenomaan lisää motivaatiota eikä poista sitä, sillä mikään ei tapa opiskeluintoa niin tehokkaasti kuin pakkoraahautuminen tunnille, v-mäisen opettajan takia.

6.7.4 Tutkinnon sisällöt

Tutkintoon toivotaan lisää käytäntöä sekä käytännön yhdistämistä yhä enemmän teorian kanssa. Erikoistumiseen liittyviä kursseja kaivataan nykyistä enemmän. Aineistossa korostuu myös sukupolven vaihdokseen sekä muunlaiseen juridiikkaan liittyvien aiheiden hallitseminen, koska nykyään maatalousyrittäjät joutuvat olemaan paljon juridisten asioiden kanssa tekemisissä. Tutkintoon kaivattaisiin enemmän joutajuuteen, suunnitteluun, tietotekniseen sekä kielelliseen, myös äidinkieleen, liittyviä sisältöjä enemmän.

Perustietojen syvempää käsittelyä kaivataan enemmän tutkintoon, sillä ”sisältö koostui pelkistä pintaraapaisuista sinne tänne.” Lisäksi nykyisen tutkinnon antamat tiedot ovat hyvin laaja-alaisia, mitkä on tarkoitus oppia tietyssä ajassa, jolloin hyvin paljon tietojen sisäistämisestä jää opiskelijan vastuulle.

Maatalouden perusteita pitäisi ehkä hieman lisätä alussa, koska pohjakoulutusta ei monellakaan ole.

Asiakaspalvelu, sosiaaliset taidot, käytännön tukihaku, verotus, maatalan paperityöt...niin että asiat tulee selväksi, eikä vain pintaraapaisu. oma ammattitaito on todella paljon omasta mielenkiinnosta, kuinka paljon jaksaa selvittää itselleen asioita. ehkä tutkinto voisi olla vielä enemmän erikoistuva. nykyisessä tutkinnossa opiskellaan vähän kaikkea, mutta ei mitään perusteellisesti.

Äidinkielen hallitseminen on tärkeä tekijä työllistymisessä, ja tämän vuoksi on tärkeää huomioida se koulutuksessa.

Suomen kielen hallinta on yllättävän puutteellista nuorten opiskelijoiden keskuudessa! Hyvä äidinkielen hallinta on perusedellytys luottamusta herättävään vuorovaikutukseen ja kirjalliseen esitystaitoon.

Tutkinnossa toivottaisiin olevan monipuolisemmin aihealueita ja yhteistyötä muiden ammattikorkeakoulujen kanssa.

Vaihtoehtoisia, monipuolisempia. Joitakin "erikoisempia" ja vähemmän-suosittuja aiheita (mm. sianliha-, broileri-, kana- emolehmätuotanto) voisi suorittaa yhteistyössä muiden AMK:jen kanssa yhteistyössä, esim. videoneuvotteluyhteyden avulla, jolloin saisi enemmän laajuutta ja vaihtoehtoja opiskella.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Agrologi (AMK) -tutkintoon ollaan keskimäärin tyytyväisiä, sillä 52,9 prosenttia kyselyyn vastanneista on erittäin tyytyväisiä tai tyytyväisiä suorittamaansa tutkintoon työuransa kannalta. Suoritetun tutkinnon ei koettu olevan vaatimuksena ensimmäiseen eikä nykyiseen työhön, sillä ensimmäisen työn vaatimuksena tutkinnon koettiin olleen 8,8 prosentissa ja nykyisen työn osalta vajaassa kolmanneksessa (29,3 %). Tutkintonimikkeellä ei näin ollen näytä olevan suurta merkitystä työpaikan saamisessa, kunhan on tutkinto. Työmarkkinoilla on tärkeää käytännön osaaminen sekä tietotaito. Lisäksi työkokemus on työmarkkinoilla tärkeää, etenkin pidemmän ajan päästä valmistumisesta, sillä työkokemuksen lisääntyessä tutkinnon merkitys työnantajan valinnoissa vähenee. Korkeakoulussa opittuja asioita pystytään keskimäärin hyödyntämään työuralla, sillä nykyisessä työssä 54,2 prosenttia vastaajista pystyy hyödyntämään oppimiaan asioita jatkuvasti.

Työsuhteiden luonteet ovat uran alussa enimmäkseen määräaikaista kokopäivätyötä ja uran edetessä työsuhteet muuttuvat vakituiseksi kokopäivätyöksi. Määräaikaisten työsuhteiden syy on useimmiten työn luonne tai sijaisuus. Sukupuolten välillä on havaittavissa pieniä eroja työsuhteiden sekä työtehtävien luonteissa. Miesten vähäisen vastaajamäärän vuoksi työllistymiseen, työsuhteisiin ja palkkaukseen liittyviä vastauksia ei täysin voida pitää luotettavina. Yrittäjien osuus kasvaa työvuosien lisääntyessä, sillä nykyään yrittäjänä toimii 22 prosenttia vastaajista. Jyväskylän ammattikorkean koulutusohjelma on yrittäjäpainotteinen, mikä lisää yrittäjien määrää vastaajien keskuudessa.

Agrologi (AMK) -tutkintonimike jakaa mielipiteitä suuntaan ja toiseen, sillä osa koee sen hyväksi ja osa jopa haitaksi. Vastaukset, joissa tutkintonimikettä ei koettu niin hyvänä, korostui tutkintonimikkeen tuntemattomuus muilla kuin maatalouteen liittyvillä aloilla ja sen mieltäminen ainoastaan maatalouteen. Tämä ilmenee esimerkiksi ympäristöpuolelle suuntautuneiden agrologien kokemasta vaikeudesta löytää oman alan töitä. Tutkintonimikkeen tunnettavuutta tulisi lisätä erilaisin keinoin. Tällaisia keinoja on mahdollisesti monia. Agrologien (AMK) koulutusta tulisi mainostaa nykyistä enemmän esimerkiksi sosiaalisessa mediassa ja yhteishaussa, jossa olisi hyvä kertoa esimerkkejä agrologien (AMK) työaloista, joissa koulutuksesta olisi hyötyä. Lisäksi olisi tärkeää irrottaa agrologin (AMK) koulutuksen mieltäminen ainoastaan maatalouteen liittyväksi, kertomalla tutkinnon laajuudesta tarkemmin.

Tutkinnon uudistamisessa opetusmenetelmien osalta korostuu käytännön lisääminen, koska osa opiskelijoista on kotoisin kaupungista eikä tällöin välttämättä ole aikaisempaa kokemusta maaseudun käytännön töistä. Lisäksi kursseille kaivattaisiin enemmän vierailijoita, jotta luentoihin tulisi vaihtelua. Harjoitustöitä haluttaisiin tehdä enemmän todellisille yrityksille ja tiloille eikä ainoastaan keksityille, koska tällöin töiden tekemiseen ei koeta olevan muuta merkitystä kuin ”tehdään, kun on pakko”. Lisäksi todelliseen tarpeeseen tehdystä harjoitustyöstä hyötyisi opiskelijan lisäksi yritys, jolloin työhön panostettaisiin mahdollisesti myös enemmän.

Vastausmäärä ja -prosentti (43,3 %) jäivät jonkin verran alle puolen, minkä vuoksi tuloksiin ei täysin voida luottaa, mutta tulokset ovat suuntaa antavia. Agrologeja päätettiin muistuttaa kyselystä pari päivää ennen sen sulkemista. Osaan kysymyksistä, joihin ei ollut pakko vastata tuli vähemmän vastauksia kuin toisessa kysymyksessä. Tulosten virhemarginaali on tutkimuksessa 1,5 prosenttia yhtä vastaajaa kohden. Kysymykseen numero 36 ”Oletko osallistunut koulutukseen suorittamasi tutkinnon jälkeen?” piti valita sopivat vaihtoehdot, mutta usean vastauksen vaihtoehto oli jäänyt pois käytöstä. Toisin sanoen vastaaja pystyi valitsemaan vain yhden vaihtoehdon, mikä pitää huomioida erityisen tarkasti, kun tuloksia valmistumisen jälkeisestä kouluttautumisesta tarkastellaan.

Voi olla, että ristiintaulukoimalla laajemmin eri vastauksia keskenään, olisi esiin saatanut nousta lisää vastauksia selittäviä tekijöitä. Resurssien ollessa rajalliset, ei kaikkien kysymysten ristiintaulukointi ollut mahdollista. Tällöin tarkempaan tarkasteluun valittiin vertailuaineiston materiaalissa esiin nousevia tärkeätä vaikuttavia asioita.

Tulokset ovat käyttökelpoisia, koska niissä ilmenee erilaisia kehitysehdotuksia, joilla voitaisiin vaikuttaa tutkinnon laatuun ja voitaisiin kehittää työelämävalmiuksia entistä paremmiksi.

Jatkossa saattaisi olla hyvä selvittää mahdollisesti agrologi (AMK) -tutkinnon suorittamiseen kulunutta aikaa eli tapahtuiko valmistuminen määräajassa (4 vuotta) vai suoritetaanko tutkinto lyhyemmässä tai pidemmässä ajassa? Lisäksi voisi selvittää opiskelijoiden ajatuksia tutkinnon suorittamisnopeudesta, siten että huomioitaisiin osittain opiskelijoiden omia tavoitteita ja toiveita. Koulutusohjelman uudistamisen jälkeen voitaisiin tehdä vastaavanlainen selvitys uudestaan, jotta pystyttäisiin arvioimaan tehtyjen muutosten onnistumista.

8 OPINNÄYTETYÖ PROSESSIN ARVIOINTI

Opinnäyteprosessi oli kokonaisuudessaan haastava ja mielenkiintoinen. Kysymysten suunnittelu Digium Enterprise -ohjelmistolla oli aikaa vievää ja haastavaa, koska tuli huomioida useita asioita, jotta kyselyn toiminta turvattaisiin. Suunnittelusta ja kyselyn testauksesta huolimatta julkaisun jälkeen sekä kyselyn vastauksia luettaessa tuli joitakin asioita ja vaillinaisuutta ilmi, jotka olisi ollut hyvä huomata ennen kyselyn julkaisemista. Käsitteiden määrittelemisen oli osin haastavaa, sillä työelämävastavuus käsitteelle ei etsinnöistä huolimatta löytynyt selitystä.

Tuloksia kirjoitettaessa oli haastavaa se, että samankaltaiseen kysymykseen oli tullut eri määrä vastauksia kuin toisessa. Tällöin joutui todella tarkasti katsomaan, mitä raporttiin kirjoittaa ja analysoi.

Opinnäytetyön aihe oli mielenkiintoinen, sillä sen avulla sai hyvän käsityksen agrologien (AMK) työllistymisestä ja työmahdollisuuksista. Tulosten analysointiin kului paljon aikaa, mikä hidasti välillä vähän työn valmistumista. Aikataulussa pysymisessä oli jossakin vaiheessa vähän vaikeuksia, mutta ihan hyvin loppujen lopuksi pystyi pitämään suunnitelmassa. Kun teki päivittäin kirjoitusprosessia, auttoi se keskittymään asioihin.

Prosessin aikana opin työnhakuun liittyviä asioita, kuten mistä työpaikkoja kannattaa etsiä ja millaisia asioita on tärkeää kehittää, jotta niistä olisi hyötyä työmarkkinoilla. Prosessista hyödyn myös siten, että oman alan työnantajat, työtehtävät ja palkkataso tulivat tutuiksi.

LÄHTEET

A 15.5.2003/352. Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista. Viitattu 5.6.2012. Valtion säädöstietopankki Finlex. <http://www.finlex.fi>, ajantasainen lainsäädäntö.

Agrologi. n.d. Agrologin määritelmä Agrologien Liitto ry:n sivustolla. Viitattu 1.6.2012. <http://www.agrologit.fi/index.php>, agrologi?

Agrologi (AMK) -tutkinto. 2011. Agrologi (AMK). Viitattu 5.6.2012. <http://www.jamk.fi>, koulutus, amk-tutkinnot, nuorten koulutus, luonnonvara-ala, maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma.

Agrologin koulutus. 2011. Agrologi- luonnonvara-alan osaaja. Viitattu 29.5.2012. <http://www.jamk.fi>, koulutus, amk-tutkinnot, nuorten koulutus, Luonnonvara-ala.

ARENE. 2005. Suositus koulutusohjelmakohtaisten osaamistavoitteiden määrittelystä ja niiden kuvaamisesta opetussuunnitelmassa. Ammattikorkeakoulujen osallistuminen eurooppalaiseen korkeakoulutusalueeseen. Viitattu 8.6.2012. <http://www.ncp.fi/ects/materiaali/SUOSITUS.rtf>

ECTS. 2009. ECTS Users' Guide. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

Helakorpi, S. 2012. Osaamisen arviointisivut. Viitattu 2.9.2012. <http://www.elisanet.fi/seppo.helakorpi/ammakasvatus.htm>, 2. mitä ovat taidot ja osaaminen?, taidot ja osaaminen, osaamisen käsitteistöä.

Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 2012. Käytäntöön suuntautuva AMK-tutkinto päiväopiskeluna. Viitattu 5.6.2012. <http://www.jamk.fi>, koulutus, amk-tutkinnot, nuorten koulutus.

Kapanen, A. 2008. Näin koulutus nostaa palkkaa kunnissa. Taloussanomien 3.6.2008. Viitattu 1.6.2012. <http://www.taloussanomien.fi/tyo-ja-koulutus/2008/06/03/nain-koulutus-nostaa-palkkaa-kunnissa/200814362/139>.

Kirjalainen, E. 2010. Viisi vuotta valmistumisesta -ammattikorkeakoulusta valmistuneiden urakehitys. Selvitys. Uraseuranta vuonna 2003 valmistuneille. Selvitys seitsemän ammattikorkeakoulun yhteisistä tuloksista. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Koulutusohjelma kuvaus. 2012. Opintojen eteneminen opintovuosittain. Viitattu 5.6.2012. <http://www.jamk.fi>, opiskelijalle, opinto-opas, amk-tutkinto, koulutusohjelmat ja opetussuunnitelmat, suomenkieliset koulutusohjelmat.

Käsitteitä. 2012. Tärkeitä käsitteitä. Viitattu 8.6.2012. <http://www.jamk.fi>, opiskelijalle, opinto-opas, amk-tutkinto, opiskelijana jamkissa, tärkeitä käsitteitä.

Laadullinen tutkimus. n.d. Jyväskylän yliopiston verkkosivut, Humanistinen tiedekunta. Viitattu 30.5.2012. <https://koppa.jyu.fi/>, avoimet, humanistinen tiedekunta, menetelmä polkuja humanisteille, menetelmäpolku, tutkimusstrategiat, laadullinen tutkimus.

Lappalainen, E. 2008. Alueellinenkaan tasa-arvo ei toteudu agrologien palkoissa. Agrologien Liitto ry:n Agrologit -jäsenlehti 4/2008. Viitattu 1.6.2012. <http://www.agrologit.fi/index.php>, agrologit-lehti, agrologit 4/2008.

Lappalainen, E. 2009. Sijoittumistutkimus 2009: Agrologeilla kohtalainen työllisyys. Agrologien Liitto ry:n Agrologit -jäsenlehti 1/2009. Viitattu 1.6.2012. <http://www.agrologit.fi/index.php>, agrologit-lehti, agrologit 1/2009.

Maukonen, L. 2011. Agrologi (AMK) -nimikkeen ja -koulutuksen sekä agrologi (AMK):n työelämän tunnettuus lukioissa. Opinnäytetyö. Rovaniemen ammattikorkeakoulu, luonnonvarainstituutti, maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma. Viitattu 30.5.2012. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201202031894>.

Määrällinen tutkimus. n.d. Jyväskylän yliopiston verkkosivut, Humanistinen tiedekunta. Viitattu 30.5.2012. <https://koppa.jyu.fi/>, avoimet, humanistinen tiedekunta, menetelmä polkuja humanisteille, menetelmäpolku, tutkimusstrategiat, määrällinen tutkimus.

Opetussuunnitelma 2005-2006. n.d Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelman (LMA) opetussuunnitelma lukuvuodelle 2005-2006.

Opetussuunnitelma. 2008. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. JAMKin sisäisen hallituksen 5.3.2008 hyväksymä Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelman opetussuunnitelma. Viitattu 4.6.2012. <http://www.jamk.fi/download/14190 OPS 2008 Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma.pdf>.

Opinto-opas 2007-2008. 2007. Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelman opinto-opas vuosille 2007-2008. Viitattu 4.6.2012. https://webas.intra.jypoly.fi/pls/asio/asio_rakenne_julkaisu.rakenne_komp?ckohj=LMA&csuunt=99999&cvuosi=7S&caste=N&cark=2007-2008.

Sivistyssanakirja. 2008. Pienehkö sivistyssanakirja. Viitattu 2.9.2012. <http://www.cs.tut.fi/~jkorpela/siv/index.html>, yrittäjyys.

Suomisanakirja. 2012. Sanakirja. Viitattu 2.9.2012. <http://www.suomisanakirja.fi>, yrittäjyys.

LIITTEET

Liite 1. Vastaajien näkemys siitä, mikä on eri tietojen ja taitojen merkitys nykyisessä työssä ja kuinka ne kehittyvät ammattikorkeakoulussa.

Tiedot, taidot ja työelämävalmiudet	Merkitys nykyisessä työssä (ka.)	Kehittyminen ammattikorkeakoulussa (ka.)
Oman alan teoreettinen osaaminen	4,46	4,45
Analyttiset, systemaattisen ajattelun taidot	4,3	3,97
Tiedonhankintataidot	4,7	4,81
Ongelmanratkaisutaidot	5,04	4,23
Ryhmätyötaidot ym. sosiaaliset taidot	5,02	4,55
Neuvottelutaidot	4,95	3,98
Organisointi- ja koordinointitaidot	5,12	3,89
Esimiestaidot	3,58	3,12
Projektinhallintataidot	4,16	3,77
Lainsäädännön tuntemus	4,09	3,6
Taloussuunnittelu ja budjetointi	3,82	4,26
Yritystoiminnan perusteiden tuntemus	3,75	4,37
Tieto- ja viestintätekniikan taidot	4,67	4,6
Viestintä suomen kielellä	5,47	4,67
Viestintä ruotsin kielellä	1,93	3,53
Viestintä englannin kielellä	2,84	3,65
Esiintymistaidot	4,04	4,39
Opetus- / koulutus- / ohjaustaidot	3,67	3,43
Oman alan tehtävien käytännön taidot	4,65	3,71
Toimiminen monikulttuurisissa ympäristöissä	2,4	3,14
Luovan ajattelun taidot	4,28	4,02
Oppimiskyky	5,16	4,47
Joustavuus ja sopeutumiskyky	5,25	4,36
Kyky itsenäiseen työskentelyyn	5,7	4,58
Viestintä muilla kielillä	1,47	2
Muu	1	1,67

(Keskiarvo asteikolla 1=merkitys ei lainkaan tärkeä/kehittyy ammattikorkeakoulussa erittäin

puutteellisesti ... 6=merkitys työssä erittäin tärkeä/kehittyy ammattikorkeakoulussa erinomaisesti.)

Liite 2. Tutkimuksessa käytetty kyselylomake

Olen   mies   nainen

1. Agrologiopintoni suuntautuivat

Maatalous
Bioenergia
Ympäristö
Muu

2. Valmistumisvuosi

2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012

3. Ikä valmistumishetkellä

-24 vuotta
25-29 vuotta
30-34 vuotta
35-39 vuotta
40-44 vuotta
45-49 vuotta
50- vuotta

4. Miten tyytyväinen olet suorittamaasi tutkintoon työurasi kannalta?

1 = erittäin tyytymätön
2 = tyytymätön
3 = hieman tyytymätön
4 = melko tyytyväinen
5 = tyytyväinen
6 = erittäin tyytyväinen

Perustelut: _____

5. Kuinka monta kuukautta olet yhteensä ollut työssä valmistumisesi jälkeen?

Kuinka monta kuukautta olet yhteensä ollut työssä valmistumisesi jälkeen? ___kk
Josta korkeakoulutasoani vastaavassa työssä (kk)___

6. Kuinka monen työnantajan palveluksessa olet ollut valmistumisesi jälkeen (mukaan lukien nykyinen työnantajasi)?

1-2 kpl, 3-4 kpl, 5-6 kpl, 7-8 kpl, 9-10 kpl, yli 10

7. Kuinka monessa erillisessä työ- tai virkasuhteessa olet ollut valmistumisesi jälkeen (jokainen määräaikainen työ- ja virkasuhde erikseen)? _____ kpl

1-2

3-4

5-6

7-8

9-10

yli 10

8. Oletko valmistumisesi jälkeen ....

a) toiminut yrittäjänä?

En Kyllä, _____ kk

1-6 kk, 7-12 kk, 13-18 kk, 19-24 kk, 25-30 kk, 31-36 kk, yli 36 kk

b) ollut perhevapaiden vuoksi poissa työelämästä?

En Kyllä, _____ kk

1-6 kk, 7-12 kk, 13-18 kk, 19-24 kk, 25-30 kk, 31-36 kk, yli 36 kk

c) ollut päätoimisena opiskelijana?

En Kyllä, _____ kk

1-6 kk, 7-12 kk, 13-18 kk, 19-24 kk, 25-30 kk, 31-36 kk, yli 36 kk

d) ollut työttömänä?

En ole ollut työttömänä.

Kyllä, _____ kertaa, yhteensä _____ kk

1-6 kk, 7-12 kk, 13-18 kk, 19-24 kk, 25-30 kk, 31-36 kk, yli 36 kk

9. Oletko valmistumisesi jälkeen hakenut tai saanut apurahoja tieteelliseen tai taiteelliseen työhösi tai jatko-opintoihisi tutkintosi suorittamisen jälkeen?

En ole hakenut apurahoja

Olen hakenut, mutten ole saanut apurahoja

Olen saanut apurahoja

Aion hakea apurahoja

10. Jos Sinulla on ollut valmistumisesi jälkeen työllistymisvaikeuksia, arvioi missä määrin seuraavat tekijät ovat vaikeuttaneet työllistymistäsi:

Ympyröi sopivin vaihtoehto:

1 = ei lainkaan, 2 = vain vähän, 3 = jonkin verran, 4 = melko paljon, 5 = paljon, 6 = erittäin paljon

Työkokemuksen puute	1 2 3 4 5 6
Puutteelliset työnhakutaidot	1 2 3 4 5 6
Suhdeverkostojen puute	1 2 3 4 5 6
Tutkinto ja suuntautuminen	1 2 3 4 5 6
Tutkinnon huono tunnettuus	1 2 3 4 5 6
Alan heikko työmarkkinatilanne	1 2 3 4 5 6
Alueellinen työmarkkinatilanne	1 2 3 4 5 6
Katkot määräaikaisissa työsuhteissa	1 2 3 4 5 6

Puutteellinen työelämä tietous	1 2 3 4 5 6
Epätietoisuus omista tavoitteista	1 2 3 4 5 6
Epävarmuus omasta osaamisesta	1 2 3 4 5 6
En ole löytänyt itseäni kiinnostavaa työtä	1 2 3 4 5 6
Sukupuoli	1 2 3 4 5 6
Perheeseen tai muu elämäntilanteeseen liittyvä syy	1 2 3 4 5 6
Valmistumisajankohta	1 2 3 4 5 6
Muu, mikä? _____	1 2 3 4 5 6

ENSIMMÄINEN TYÖPAIKKA VALMISTUMISEN JÄLKEEN

Seuraavat kysymykset (11–17) koskevat ensimmäistä työpaikkaasi suorittamasi tutkinnon jälkeen. Kyseinen työ on voinut alkaa jo ennen valmistumishetkeä.

11. Mikä oli ensimmäisen työpaikkasi työsuhteen luonne?

Vakituisen kokopäivä työ
Määräaikainen kokopäivätyö
Osa-aikatyö 15-30 h/ vko
Osa-aikatyö alle 15 h/ vko
Itsenäinen yrittäjä
Työllistetty/työharjoittelu

12. Mikä oli ensimmäinen päätyönantajasi?

Yksityinen yritys tai valtionyhtiö (esim. Itella Oyj, Oy Yle Ab)
Kunta, kuntayhtymä, kunnallinen liikelaitos, ammattikorkeakoulu
Valtio, valtion liikelaitos
Järjestö, seurakunta, säätiö tai vastaava, itsenäinen julkisoikeudellinen laitos tai yhteisö (esim. Eläketurvakeskus, Työterveyslaitos, Kela, Suomen Pankki)
Oma yritys, toiminimi, freelancer tms.
Muu, mikä? _____

13. Mikä seuraavista kuvaa parhaiten ensimmäisen päätyösi tehtävien luonnetta? Valitse yksi vaihtoehto.

Tutkimus tai tuotekehitys
Opetus tai kasvatus
Koulutus
Johto- ja esimiestehtävät
Konsultointi
Asiakastyö/potilastyö
Markkinointi, myynti tai osto
Suunnittelu-, kehitys- tai hallintotehtävät
Viestintä- ja mediatyö
Toimistotehtävät
Taiteellinen työ
Kirkollinen työ
Rahoituksen ja taloushallinnon tehtävät
Tuotantotehtävät

Muu, mikä? _____

---

14. Mikä oli ensimmäisen työpaikan ammatti-, tehtävä- tai virkanimikkeesi?

---

15. Oliko agrologi (AMK) -korkeakoulututkinto vaatimuksena ensimmäiseen työpaikkaasi?

Ei   Kyllä   En tiedä

16. Miten hyvin pystyit hyödyntämään korkeakoulussa oppimiasi asioita ensimmäisessä työssäsi?

En voinut hyödyntää juuri lainkaan.

Jonkin verran / osittain.

Hyödynsin jatkuvasti.

17. Miten hyvin ensimmäinen työsi vastasi vaativuustasoltaan korkeakoulutustasi?

Työn vaativuustaso oli koulutustasoani selvästi alhaisempi.

Työn vaativuustaso oli koulutustasoani osittain alhaisempi

Työ vastasi hyvin koulutustasoani.

Työ oli koulutukseeni nähden vaativampaa.

18. Mikä seuraavista kuvaa parhaiten tilannettasi tällä hetkellä?

Vakituisen kokopäivätyö

Määräaikainen kokopäivätyö

Osa-aikatyö 15-30 h/ vko

Osa-aikatyö alle 15 h/ vko

Yrittäjä

Työllistetty/työharjoittelu

Työtön työnhakija, edell. työ päättyi 1-6 kk sitten

Työtön työnhakija, edell. työ päättyi 7-12 kk sitten

Työtön työnhakija, edell. työ päättyi 12 kk sitten

Työvoimakoulutus tai vastaava

Päätoiminen opiskelu (johtaa tutkintoon tai arvosanaan)

Perhevapaa (äitiys-/isyys-/vanhempain-/hoitovapaa)

Työskentely apurahalla

11 Muu, mikä? _____

---

*Vastaa seuraaviin kysymyksiin **NYKYISEN PÄÄTYÖSI** perusteella. Jos olet esim. perhe- tai opintovapaalla, vastaa sen työpaikanperusteella, josta jäit vapaalle. Jos olet yrittäjä, vastaa kysymyksiin soveltuvin osin. Jos et ole tällä hetkellä töissä tai et ollut töissä jäädessäsi esim. perhevapaalle, voit siirtyä kysymykseen 36*

19. Mikä on päätyönantajasi?

Yksityinen yritys tai valtionyhtiö (esim. Itella Oyj, Oy Yle Ab)

Kunta, kuntayhtymä, kunnallinen liikelaitos, ammattikorkeakoulu
 Valtio, valtion liikelaitos
 Järjestö, seurakunta, säätiö tai vastaava, itsenäinen julkisoikeudellinen laitos tai yhteisö (esim. Eläketurvakeskus, Työterveyslaitos, Kela, Suomen Pankki)
 Oma yritys, toiminimi, freelancer tms.
 Muu, mikä? _____

20. Mikä seuraavista kuvaa parhaiten päätyötäsi tällä hetkellä?

Valitse yksi vaihtoehto.

Tutkimus tai tuotekehitys
 Opetus tai kasvatus
 Koulutus
 Johto- ja esimiestehtävät
 Konsultointi
 Asiakastyö/potilastyö
 Markkinointi, myynti tai osto
 Suunnittelu-, kehitys- tai hallintotehtävät
 Viestintä- ja mediatyö
 Toimistotehtävät
 Taiteellinen työ
 Kirkollinen työ
 Rahoituksen ja taloushallinnon tehtävät
 Tuotantotehtävät
 Muu, mikä? _____

21. Mikä on ammatti-, tehtävä- tai virkanimikkeesi?

22. Mitä kautta sait tiedon nykyisestä työpaikastasi? Valitse yksi vaihtoehto.

Yrityksen tai organisaation omat Internet-sivut
 Työministeriön www.mol.fi -sivusto
 Muu Internet-palvelu
 Korkeakoulu (koulutusohjelma/ura- ja rekrytointipalvelut)
 Työvoiman vuokraus- tai välityspalvelu tms.
 Työvoimatoimisto ja/tai työllistäminen
 Lehti-ilmoitus
 Kysyin työmahdollisuuksia suoraan työnantajilta
 Työnantaja ilmoitti minulle paikasta henkilökohtaisesti
 Suhdeverkoston kautta (ystävät, tuttavat, sukulaiset jne.)
 Työllistin itse itseni (yrittäjyys tms.)
 Muuta kautta, miten? _____

23. Oliko suorittamasi agrologi (AMK) –korkeakoulututkinto vaatimuksena nykyiseen työhösi?

Ei   Kyllä   En tiedä

24. Miten hyvin voit hyödyntää korkeakoulussa oppimiasi asioita nykyisessä työssäsi?

En voi hyödyntää juuri lainkaan.
Jonkin verran / osittain.
Hyödynnän jatkuvasti.

25. Miten hyvin nykyinen työsi vastaa vaativuustasoltaan korkeakoulutustasi?

Työn vaativuustaso on koulutustasoani selvästi alhaisempi.
Työn vaativuustaso on koulutustasoani osittain alhaisempi
Työ vastaa hyvin koulutustasoani.
Työ on koulutukseeni nähden vaativampaa.

26. Mikäli työ ei vastaa hyvin koulutustasoasi, mikä on tärkein syy työn vastaanottamiseen?

Valitse yksi vaihtoehto.
Jatkan työssä, jossa olin jo ennen valmistumistani.
En ole saanut koulutustasoani vastaavaa työtä.
Työ on mielenkiintoisempaa.
Palkka ja/tai työehdot ovat paremmat.
Muu koulutus on ohjannut minut nykyisiin tehtäviini.
En ole halunnut toimia koulutustasoani vastaavissa töissä.
Muu syy, mikä? _____

27. Minkä suuruinen oli bruttopalkkasi toukokuussa 2012 säännölliset lisät, luontoisetujen verotusarvot ja ylityökorvaukset mukaan lukien?

Jos olet yrittäjä, ammatinharjoittaja tai freelancer, merkitse keskimääräisen kuukausitulosi suuruus.

alle 1500 euroa
1500-2000 euroa
2001-2500 euroa
2501-3000 euroa
3001-3500 euroa
3501-4000 euroa
yli 4000 euroa

28. Arvioi tyytyväisyyttäsi nykyiseen työhösi seuraavien väittämien perusteella (ympyröi sopivin vaihtoehto)

1 = täysin eri mieltä, 2 = eri mieltä, 3 = hieman eri mieltä, 4 = hieman samaa mieltä, 5 = samaa mieltä, 6 = täysin samaa mieltä

T yöni on mielenkiintoista.

1 2 3 4 5 6

Työni mahdollistaa uralla etenemisen.	1 2 3 4 5 6
Työni mahdollistaa osaamiseni kehittämisen.	1 2 3 4 5 6
Työtehtäväni ovat monipuolisia.	1 2 3 4 5 6
Työni on itsenäistä ja vastuullista.	1 2 3 4 5 6
Työni tarjoaa sopivasti haasteita.	1 2 3 4 5 6
Työni on henkisesti liian kuormittavaa.	1 2 3 4 5 6
Työtä on liikaa.	1 2 3 4 5 6
Työsuhteeni jatkuvuus on epävarmaa.	1 2 3 4 5 6
Pystyn pitämään tasapainossa työn ja muut elämänalueet.	1 2 3 4 5 6
Olen tavoitteideni mukaisella työuralla.	1 2 3 4 5 6

29. Jos olet tällä hetkellä määräaikaisessa työ- tai virkasuhteessa, mikä on tärkein peruste työ- tai virkasuhteesi määräaikaisuuteen?

Valitse yksi vaihtoehto.

Työn luonne (esim. projekti- tai kausiluontoisuus)

Sijaisuus

Avoimen viran / toimen hoito

Tehtävää ei ole haluttu vakinaistaa.

Työ on määräaikainen omasta aloitteestani.

En tiedä työni määräaikaisuuden perustetta.

Muu, mikä? _____

30. Kuinka tärkeitä seuraavat tiedot ja taidot ovat nykyisessä työssäsi? Jos et ole tällä hetkellä työelämässä, arvioi viimeisimmän työpaikkasi mukaan. Ympyröi jokaisesta sopivimmat vaihtoehdot..

Kuinka tärkeitä seuraavat tiedot ja taidot ovat nykyisessä työssäsi?

1 = ei lainkaan tärkeä, 2 = vain vähän merkitystä,

3 = jonkin verran merkitystä, 4 = melko tärkeä, 5 = tärkeä,

6 = erittäin tärkeä

Oman alan teoreettinen osaaminen	1 2 3 4 5 6
Analyttiset, systemaattisen ajattelun taidot	1 2 3 4 5 6
Tiedonhankintataidot	1 2 3 4 5 6
Ongelmanratkaisutaidot	1 2 3 4 5 6
Ryhmätyötaidot ym. sosiaaliset taidot	1 2 3 4 5 6
Neuvottelutaidot	1 2 3 4 5 6
Organisointi- ja koordinoititaidot	1 2 3 4 5 6
Esimiestaidot	1 2 3 4 5 6
Projektinhallintataidot	1 2 3 4 5 6
Lainsäädännön tuntemus	1 2 3 4 5 6
Taloussuunnittelu ja budjetointi	1 2 3 4 5 6
Yritystoiminnan perusteiden tuntemus	1 2 3 4 5 6
Tieto- ja viestintätekniikan taidot	1 2 3 4 5 6
Viestintä suomen kielellä	1 2 3 4 5 6
Viestintä ruotsin kielellä	1 2 3 4 5 6
Viestintä englannin kielellä	1 2 3 4 5 6

Viestintä muilla kielillä, millä?	1 2 3 4 5 6
Esiintymistaidot	1 2 3 4 5 6
Opetus- / koulutus- / ohjaustaidot	1 2 3 4 5 6
Oman alan tehtävien käytännön taidot	1 2 3 4 5 6
Toimiminen monikulttuurisissa ympäristöissä	1 2 3 4 5 6
Luovan ajattelun taidot	1 2 3 4 5 6
Oppimiskyky	1 2 3 4 5 6
Joustavuus ja sopeutumiskyky	1 2 3 4 5 6
Kyky itsenäiseen työskentelyyn	1 2 3 4 5 6
Muu, mikä? _____	1 2 3 4 5 6

30.2 Miten hyvin agrologi (AMK) -korkeakouluopiskelu kehitti kyseisiä työelämävalmiuksia? Ympyröi jokaisesta sopivimmat vaihtoehdot..

1 = erittäin puutteellisesti, 2 = puutteellisesti, 3 = melko puutteellisesti, 4 = melko hyvin, 5 = hyvin, 6 = erinomaisesti

Oman alan teoreettinen osaaminen	1 2 3 4 5 6
Analyttiset, systemaattisen ajattelun taidot	1 2 3 4 5 6
Tiedonhankintataidot	1 2 3 4 5 6
Ongelmanratkaisutaidot	1 2 3 4 5 6
Ryhmätyötaitot ym. sosiaaliset taidot	1 2 3 4 5 6
Neuvottelutaidot	1 2 3 4 5 6
Organisointi- ja koordinoititaidot	1 2 3 4 5 6
Esimiestaidot	1 2 3 4 5 6
Projektinhallintataidot	1 2 3 4 5 6
Lainsäädännön tuntemus	1 2 3 4 5 6
Taloussuunnittelu ja budjetointi	1 2 3 4 5 6
Yritystoiminnan perusteiden tuntemus	1 2 3 4 5 6
Tieto- ja viestintätekniikan taidot	1 2 3 4 5 6
Viestintä suomen kielellä	1 2 3 4 5 6
Viestintä ruotsin kielellä	1 2 3 4 5 6
Viestintä englannin kielellä	1 2 3 4 5 6
Viestintä muilla kielillä, millä?	1 2 3 4 5 6
Esiintymistaidot	1 2 3 4 5 6
Opetus- / koulutus- / ohjaustaidot	1 2 3 4 5 6
Oman alan tehtävien käytännön taidot	1 2 3 4 5 6
Toimiminen monikulttuurisissa ympäristöissä	1 2 3 4 5 6
Luovan ajattelun taidot	1 2 3 4 5 6
Oppimiskyky	1 2 3 4 5 6
Joustavuus ja sopeutumiskyky	1 2 3 4 5 6
Kyky itsenäiseen työskentelyyn	1 2 3 4 5 6
Muu, mikä? _____	1 2 3 4 5 6

31. Yrittäjänä toimiminen alkoi

Ennen valmistumista

Alle 1 vuosi valmistumisesta
 1-3 vuotta valmistumisesta
 Yli 3 vuotta valmistumisesta
 En toimi yrittäjänä

32. Jos toimit tällä hetkellä yrittäjänä, millä toimialalla yrityksesi toimii

Alkutuotanto
 Erikoistuotanto ja jatkojalostus
 Palveluala
 Energia-ala
 Neuvonta/koulutus
 Kauppa
 Teollisuus
 Hallinto
 Jokin muu toimiala, mikä?

Toimialan tarkennus. *Jos esimerkiksi valitsit Alkutuotanto, laita tarkennuksena: viljanviljely, maidontuotanto, tms.*

33. Yritykseni liikevaihto oli vuonna 2011/tai viimeksi päättyneellä tilikaudella

alle 10 000 euroa
 10 000-30 000 euroa
 30 000-50 000 euroa
 50 000-100 000 euroa
 100 000-150 000 euroa
 150 000-200 000 euroa
 yli 200 000 euroa

34. Yritykseni työllistää _____ henkilöä/v

1-3
 4-6
 7-9
 yli 10

35. Yritykseni kehittyy vuoteen 2015 mennessä nykyisestä todennäköisimmin niin, että

- a) liikevaihto kasvaa huomattavasti
- b) liikevaihto kasvaa jonkin verran
- c) liikevaihto ei merkittävästi muutu nykyisestä
- d) liikevaihto supistuu jonkin verran
- e) liikevaihto supistuu huomattavasti
- f) yritystoiminta ajetaan alas

36. Oletko osallistunut koulutukseen suorittamasi tutkinnon jälkeen? Valitse sopivat vaihtoehdot. Kirjoita vastaus esimerkiksi JAMK, 2006 tms.

Olen osallistunut työnantajan järjestämään tai kustantamaan koulutukseen.

Olen osallistunut työvoimakoulutukseen.

Olen osallistunut/suorittanut ammatillisen erikoistumiskoulutuksen, pätevyityskoulutuksen tms., mikä koulutus? _____

Olen suorittanut opintoja tähtäimessä toinen korkeakoulututkinto, ala ja tutkinnon mahdollinen valmistumisvuosi? _____

Olen suorittanut opintoja tähtäimessä ylempi AMK tutkinto, ala ja tutkinnon mahdollinen valmistumisvuosi? _____

Olen suorittanut tieteellisiä jatko-opintoja (lisensiaatti, tohtori), ala ja tutkinnon mahdollinen valmistumisvuosi? _____

Olen suorittanut muun koulutuksen tai tutkinnon, minkä? _____

En ole osallistunut koulutukseen.

37. Haluaisin/tarvitsisin lisäkoulutusta seuraavista aihealueista:

38. Millaisia suunnitelmia sinulla on urallesi?

Aion jatkaa alalla nykyisenkaltaisissa tehtävissä

Aion siirtyä alalla vaativampiin tehtäviin

Aion vaihtaa alaa miksi? _____

Aion toimia kansainvälisissä tehtävissä

Aion toimia yrittäjänä, millä toimialalla? _____

Aion opiskella tavoitteena yliopistollinen maisterin tutkinto, mikä?

Aion opiskella tavoitteena ylempi AMK-tutkinto, mikä? _____

Aion opiskella tavoitteena muu tutkinto, mikä? _____

7 Minulla on muita suunnitelmia, millaisia? _____

39. Agrologi (AMK)-tutkintoa ollaan uudistamassa. Mikä on mielipiteesi seuraaviin väittämiin:

Koulutusohjelmassa on oltava vaihtoehtoisuutta

Täysin samaa mieltä	Melkein samaa mieltä	Lähes eri mieltä	Täysin eri mieltä
---------------------	----------------------	------------------	-------------------

Ennalta määrätty, laaja-alainen sisältö olisi riittävä koulutusohjelmassa

Täysin samaa mieltä	Melkein samaa mieltä	Lähes eri mieltä	Täysin erimieltä
---------------------	----------------------	------------------	------------------

Opintojen loppuvaiheessa on välttämätöntä voida erikoistua (vähintään 60 opintopistettä) johonkin toimialan osa-alueeseen

Täysin samaa mieltä	Melkein samaa mieltä	Lähes eri mieltä	Täysin eri mieltä
---------------------	----------------------	------------------	-------------------

Opintojen loppuvaiheessa suoritettu erikoistuminen (vähintään 60 opintopistettä) tulisi näkyä selkeästi tutkintotodistuksessa

Täysin samaa mieltä   Melkein samaa mieltä   Lähes eri mieltä   Täysin eri mieltä

40.Avoimet kysymykset

Tutkintoa ollaan uudistamassa. Onko agrologi (AMK) - tutkintonimike etu vai rasite työmarkkinoilla? Perustele.

Miten opetusmenetelmiä tulisi muuttaa, jotta työelämässä tarvittavat tiedot ja taidot saavutettaisiin?

Millaisia sisältöjä pitäisi olla enemmän tutkinnossa?

Liite 3. Saatekirje

Arvoisa kyselyn vastaanottaja!

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelmaa ollaan uudistamassa.

Mielipiteenne agrologi (AMK) koulutuksesta on erittäin tärkeä.

Teen Agrologi työelämässä -opinnäytetyötä.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää koulutusohjelman tuottaman osaamisen vastaavuutta työelämään ja lisäksi kyselyn tuloksia hyödynnetään Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelman uudistamisessa.

Kyselyn vastaajiksi on valittu 181 aikaisemmin Jyväskylän ammattikorkeakoulusta valmistunutta agrologi (AMK) -tutkintonimikkeiden omaavaa henkilöä.

Kysely on avoinna 30.5-5.6.2012 välisen ajan.

Kyselyyn vastaaminen vie noin 10 minuuttia.

Yhteistyöterveisin,

Jenna Lampinen

s-posti: jenna.lampinen.lma@jamk.fi